

Հ Ա Շ Կ Ե Տ Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԻ

2018 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԻ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

ՏԱՐԱԾԸԸ (ՀՀ տարածքի 15.1%-ը).....	4506 քառ.կմ
<u>ԲՆԱԿԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀՀ բնակչ.4.7%)</u>	<u>139,009 հազ. մարդ</u>
<u>որից քաղաքային</u>	<u>93,241 հազար մարդ</u>
<u>գյուղական</u>	<u>45,768 հազար մարդ</u>
<u>ԲՆԱԿԿՉՈՒԹՅԱՆ ԽՏՈՒԹՅՈՒՆԸ</u>	<u>30,84 մարդ/կմ.ք.</u>
ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԹԻՎԸ	8
որից բացառապես գյուղական բնակավայրեր ընդգրկող համայնքներ	3
ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ԹԻՎԸ	138
որից սահմանամերձ, լեռնային եւ բարձր լեռնային.....	108
ՍԱՀՄԱՆԻ ԵՐԿԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	472կմ
Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ.....	42 կմ
Ադրբեջանի Հանրապետության հետ (Նախիջևանի Ինքնավար Հանրապետություն)	110 կմ
ՄԱՐԶԿԵՆՏՐՈՆԸ	ք. Կապան

Սյունիքի մարզը, 2016-2017թթ. խոշորացման գործընթացի արդյունքում, ընդգրկում է 8 համայնք, որից 5-ը ներառում է և՛ քաղաքային, և՛ գյուղական բնակավայրեր, 3-ը՝ միայն գյուղական բնակավայր: Մարզն աչքի է ընկնում հարուստ բնահումքային ռեսուրսներով, բուսական և կենդանական աշխարհի բացառիկ բազմազանությամբ, հնագիտական, պատմամշակութային և բնական հուշարձաններով, որոնք կարևոր նախապայման են տարածաշրջանում զբոսաշրջության զարգացման համար:

Բնական հուշարձաններից հայտնի են Գորիսի և Խնձորեսկի «բուրգերն» ու քարայրները, Շաքիի ջրվեժը (18 մ)՝ Փոքր Կովկասի ամենաբարձր ջրվեժը, Որոտանի և Ողջիի կիրճերը, «Սատանի կամուրջը», Ճավի՝ սոսիների աշխարհի ամենամեծ բնական ռելիկտային պուրակը (60 հա), Շիկահողի արգելոցը, Մթնածորի անտառը:

Պատմամշակութային հուշարձանների մեջ հայտնիներից են Չորաց քարերի հնագույն աստղադիտարանը, Բաղաբերդի, Հալիձորի, Որոտնաբերդի ամրոցները, Տաթևի, Որոտնա, Բղենու վանքերը, Վահանավանքի և Երիցվանքի վանական համալիրները, Աղիտուկի դամբարանային հուշարձանը, Սիսիանի նեոլիթի ժամանակաշրջանի դամբարանաբլուրը, Մեղրի քաղաքի փոքր թաղի եկեղեցին և քաղաքի պաշտպանական նշանակության աշտարակները:

Օգտակար հանածոներից մարզը հարուստ է երկաթի, գրանիտի, ոսկու, պղնձի, մոլիբդենի, կրաքարի, մարմարի, պերլիտի, մալաքիտի, ավազի և այլ հանքավայրերով: Բնական պաշարների առկայության և շահագործման առումով առավել հանրահայտ են Զաջարանի, Կապանի, Ագարակի, Դաստակերտի, Լիճքի, Սվարանցի մոլիբդենի, պղնձի, ոսկու և հազվագյուտ այլ մետաղների հանքավայրերը:

Մարզին բնորոշ են բարձր գոտիականությունը (միջին բարձրությունը ծովի մակերևույթից կազմում է շուրջ 2200մ.) և կլիմայական տիպերի մեծ բազմազանությունը՝ մերձարևադարձայինից մինչև մերձբևեռային, խիստ ցուրտ ձմեռներով: Տարեկան միջին ջերմաստիճանը ցածրադիր վայրերում +10 աստիճան է, բարձրադիր վայրերում՝ +6,6:

Մարզի տարածքի մեծ մասը զբաղեցնում են Չանգեզուրի Բարգուշատի, Մեղրիի լեռնաշղթաները և Դարաբաղի բարձրավանդակը:

Ամենաբարձր լեռնագագաթը Կապուտջուղն է՝ երկրորդը հանրապետությունում (3906մ), ամենացածր կետը ծովի մակերևույթից 375 մետր է (Մեղրիի տարածաշրջան): Խոշոր գետերն են՝ Որոտանը, Ողջին, Մեղրին, բնական և արհեստական

ջրավազաններից հայտնի են Կապույտ լիճը, Սև ջուր և Գյուլ-գյուլ լճակները, Շամբի, Տոլորսի և Սպանդարյանի ջրամբարները:

Չնայած արտադրական մեծ ներուժի և բնահումքային հարուստ պաշարների առկայությանը, Սյունիքը դեռևս մտում է Հայաստանի համեմատաբար քիչ բնակեցված և տնտեսապես թույլ յուրացված, սոցիալ-տնտեսական և ժողովրդագրական լուրջ հիմնախնդիրներ ունեցող տարածքներից մեկը:

Մարզում առկա հիմնախնդիրների լուծմանը բացասաբար են անդրադառնում մայրաքաղաքից մեծ հեռավորությունը և տրանսպորտային հաղորդակցության այլընտրանքային միջոցների բացակայությունը (բեռնափոխադրումները մարզում իրականացվում են բացառապես ավտոմոբիլային տրանսպորտով), ուրբանիզացիայի բարձր աստիճանը (բնակչության 67.8%-ը կենտրոնացված է քաղաքային համայնքներում), գործազրկության բարձր մակարդակը, բնակչության զգալի մասի ցածր եկամուտները, արտաքին ներդրումների և ենթակառուցվածքների զարգացվածության ոչ բավարար աստիճանը, սահմանամերձ, լեռնային, բարձր լեռնային՝ սակավամարդ բնակավայրերի զգալի քանակը (80%):

Մարզի տնտեսության ընդհանուր ծավալում գերակշռող արդյունաբերության, էներգետիկայի և գյուղատնտեսության ճյուղերն են (հանրապետության արդյունաբերության ընդհանուր ծավալում նախնական տվյալներով մարզի չափաբաժինը կազմում է 18.3%):

Մարզում բազմաճյուղ տնտեսության կազմակերպման և զարգացման համար առկա են անհրաժեշտ նախապայմաններ:

Մարզպետարանի գործունեության կազմակերպման ընդհանուր հարցեր

Մարզում կառավարության տարածքային քաղաքականությունն իրականացվել է պետական և համայնքային շահերի ներդաշնակման, հանրապետական գործադիր մարմինների և նրանց տարածքային ծառայությունների հետ համագործակցության և գործողությունների փոխհամաձայնեցման հիման վրա:

Ընթացիկ աշխատանքները կազմակերպվել են մարզպետի տեղակալների, մարզպետարանի գլխավոր քարտուղարի կողմից մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների աշխատանքների համակարգման միջոցով՝ մարզպետարանի, ինչպես նաև կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնադրություններին ու աշխատանքային ծրագրերին համապատասխան:

Սահմանված կարգով կազմակերպվել է մարզային ենթակայության 134 կազմակերպությունների գործունեությունը, համակարգվել հանրապետական գործադիր մարմինների ավելի քան 60 տարածքային ծառայությունների աշխատանքը:

Մարզի զարգացման հիմնական ուղղություններին համապատասխան մշակվել և իրականացվել են Սյունիքի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարությունից բխող 2018թ գործունեության ծրագիրը, ինչպես նաև աշխատանքային ծրագրերով նախատեսված միջոցառումներ՝ ուղղված մարզի առաջնահերթ հիմնախնդիրների լուծմանը, ապահովելով անհրաժեշտ համագործակցություն համայնքների և հանրապետական գործադիր մարմինների ու նրանց տարածքային ծառայությունների հետ:

Կցվում է մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակը և մարզպետարանի գործունեությունը բնութագրող առանձին ցուցանիշների մասին տեղեկանքը (հավելված N 1):

2018 թվականին մարզպետի գործունեության և մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հիմնական ուղղություններն ու առաջնահերթություններն էին՝

- մարզի տնտեսության աճի տեմպերի արագացումը. բնակչության եկամուտների աճը և աղքատության կրճատումը.

- մեկ շնչին ընկնող համայնքների սեփական եկամուտների՝ նախորդ թվականի համեմատ աճի ապահովումը.
 - բնակչության զբաղվածության աճի, աշխատատեղերի, կենսագործունեության բարենպաստ պայմանների ստեղծման, արտագաղթի կանխարգելման օժանդակումը.
 - գործարար և ներդրումային միջավայրի շարունակական բարելավումը, փոքր և միջին ձեռներեցության զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը.
 - քաղաքաշինության ոլորտում առկա խնդիրների թիրախավորումը և համալիր լուծումը.
 - գուղատնտեսության արդիականացման և ագրոբիզնեսի զարգացման օժանդակումը.
 - շրջակա միջավայրի պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ուժեղացումը.
 - որակյալ կրթական, առողջապահական և մշակութային ծառայությունների զարգացման օժանդակումը և դրանց մատչելիության ապահովումը.
 - մարզի տարածքում մշակութային և հոգևոր ժառանգության պահպանման, ազգային արժեքների և ավանդույթների վերարտադրության ու զարգացման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը.
 - մարզում կրթության առանձնահատուկ կարիքներ ունեցող երեխաների ուսուցման և դաստիարակության, նրանց բնականոն զարգացման ու սոցիալական ինտեգրացիայի համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը.
 - բնակչությանը տրամադրվող սոցիալական ծառայությունների որակի և մատչելիության աստիճանի բարձրացումը, հասարակության սոցիալական խոցելի և սահմանափակ կարողություններով խմբերին ծառայությունների թիրախային մատուցումը.
 - տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման արդյունավետության բարձրացման օժանդակումը, մարզային և համայնքային ենթակառուցվածքների զարգացումը.
 - սահմանամերձ և սոցիալապես խոցելի համայնքների համար հատուկ օժանդակության ծրագրերի իրականացումը.
 - տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ վստահության բարձրացումը՝ հանրային կառավարման համակարգում հրապարակայնության, թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովմամբ.
 - արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը.
 - միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների, հիմնադրամների հետ տարվող աշխատանքների արդյունավետության բարձրացումը և նրանց կողմից նպատակային ծրագրերի իրականացման օժանդակումը.
 - հողերի միավորման ծրագրերի և հողի շուկայի ձևավորման աջակցումը.
 - արտակարգ իրավիճակների պայմաններում բնակչության պաշտպանության կազմակերպման և իրականացման ապահովումը.
 - մարզում և հարակից տարածքներում տեղակայված ՀՀ զինված ուժերի և ՌԴ սահմանապահ զորքերի ստորաբաժանումների հետ համագործակցության իրականացումը, Հայոց բանակի մարտունակության բարձրացմանն օժանդակումը:
- Հաշվետու ժամանակաշրջանում մարզպետի կողմից հրավիրվել է մարզխորհրդի ընդամենը մեկ նիստ՝ ՀՀ Նախագահի 1997թ. մայիսի 6-ի «ՀՀ մարզերում պետական կառավարման մասին» ՆՀ-728 հրամանագիրը ուժը կորցրած ճանաչվելու պատճառով: Համայնքների, հանրապետական գործադիր մարմինների, մարզային ենթակայության կազմակերպությունների և մարզպետարանի ստորաբաժանումների ղեկավարների հետ անցկացվել 33 խորհրդակցություն, որից 12-ը՝ արտագնա: Մարզխորհրդի նիստում, խորհրդակցություններում քննարկվել են մարզի ընդհանուր սոցիալ-

տնտեսական իրավիճակի, կրթության, մշակույթի և սպորտի, առողջապահության և սոցիալական ապահովության խնդիրներին առնչվող, քաղաքաշինության, գյուղատնտեսության և հողօգտագործման, սոցիալական տարբեր ծրագրերի իրագործման, զորակոչի կազմակերպման հետ կապված և այլ հարցեր: Քննարկումների արդյունքներում տրվել են համապատասխան հանձնարարականներ, մշակվել և իրականացվել անհրաժեշտ միջոցառումներ, առանձին հարցերի ու խնդիրների լուծման համար առաջարկություններ ներկայացվել ՀՀ կառավարություն, Վարչապետին նախարարություններ և գերատեսչություններ:

Ուշադրության կենտրոնում են եղել ՀՀ օրենսդրության պահանջների կատարման ապահովման ուղղությամբ մարզում իրականացվող աշխատանքների ընթացքը, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումներով օպերատիվ լուծում պահանջող հարցերը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում, մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման և ծագած խնդիրները լուծելու նպատակով, ՀՀ կառավարությանը, Վարչապետին և նախարարություններին է ներկայացվել 121 առաջարկություն և միջնորդություն, որից 99-ը լուծում է ստացել, 18-ը ընթացքի մեջ է, մերժվել է 4-ը: Ներկայացվել է ՀՀ կառավարության որոշման 5 նախագիծ. ընդունվել է 5-ը:

Համակարգված աշխատանք է տարվել մարզում առկա հիմնախնդիրների լուծման առանձին ծրագրային առաջարկությունները ՀՀ վարչապետին ներկայացնելու, ինչպես նաև ՀՀ պետբյուջեի 2019թ. նախագծի կազմման և մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման ուղղությամբ:

Շարունակվում են Կապանի օդանավակայանի ուղևորային համալիրի շինարարությունը: Նախատեսվում է ուղևորային համալիրում սպասարկել ժամում մինչև 100 ուղևոր: Չուգահեռ իրականացվում է նաև օդանավակայանի թռիչքուղու վերանորոգում և թռիչքադաշտի համապատասխանեցում ավիացիոն ստանդարտներին: «Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» բարեգործական հիմնադրամի միջոցներով իրականացվել են 413,0 մլն դրամի շինարարական աշխատանքներ:

Օդանավակայանի շահագործման սկզբնական շրջանում նախատեսվում է իրականացնել Կապան-Երևան-Կապան չվերթը:

Արդեն ձեռք է բերվել չեխական արտադրության մեկ հատ L-410 տիպի` 19 հոգու համար նախատեսված ինքնաթիռ, որի արժեքը կազմում է 5.5 մլն Եվրո, որից 1.5 մլն-ը տրամադրել են Սյունիքի զարգացման և ներդրման հիմնադրամը և «Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ն, իսկ մնացած 4 միլիոնը լիզինգի տեսքով է, որը կմարվի շահագործումից հետո:

Շարունակվել է միջազգային կառույցների, բարեգործական կազմակերպությունների և հիմնադրամների հետ ակտիվ համագործակցությունը:

ՀՀ կառավարության 2017 թվականի հուլիսի 6-ի N 29-Ն արձանագրային որոշմամբ հաստատված ՀՀ Սյունիքի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարության (ՄՇՌ) հիման վրա կազմվել է Սյունիքի մարզի 2018թ. գործունեության ծրագիրը:

Մարզպետարանի 2018թ. գործունեության համար հստակեցվել էին մարզի զարգացման հիմնական ուղղությունները, մարզում առկա և առաջնահերթ լուծում պահանջող սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները, դրանց լուծման համար մշակվել անհրաժեշտ միջոցառումների ծրագրեր, մարզպետարանի աշխատակազմի և կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքային ծրագրերում:

Մարզպետարանի կարևորագույն խնդիրներից է եղել փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացմանը աջակցելը և դրա համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծումը, հաշվի առնելով, որ փոքր և միջին ձեռնարկությունները հիմնականում օգտագործում են տեղական ռեսուրսներ, չեն պահանջում խոշոր ներդրումներ և աշխատատեղեր են ապահովում համեմատաբար կարճ ժամանակահատվածում:

Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները որոշակիորեն նպաստել են զբաղվածության մակարդակի բարձրացմանը, բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների շրջանակի ընդլայնմանը, մրցակցային միջավայրի բարելավմանը, միջմարզային կոոպերացիայի ստեղծմանը, պետական և տեղական բյուջեների եկամուտների ավելացմանը:

Մարզի ՓՄՁ-ի 9 սուբյեկտներ ֆինանսական և ներդրումային աջակցություն են ստացել «Սկսնակ գործարարներին ֆինանսական աջակցություն» ծրագրի շրջանակներում, որոնց տրամադրված վարկի գումարը կազմում է 39.9 մլն ՀՀ դրամ, Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ-ի երաշխավորությունը կազմում է 40.0 մլն ՀՀ դրամ:

Շարունակվել է միջազգային կառույցների, բարեգործական կազմակերպությունների և հիմնադրամների հետ ակտիվ համագործակցությունը:

Մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման, ինչպես նաև առաջնահերթ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների լուծման նպատակով տարվա ընթացքում տեղական և միջազգային կառույցների, հիմնադրամների և բարեգործական կազմակերպությունների միջոցով, ընդգրկելով մարզի բոլոր համայնքները, նախնական տվյալներով իրականացվել են շուրջ 49.05 մլրդ դրամի զարգացման, ներդրումային և վարկային ծրագրեր (հավելված N 2):

Նախնական տվյալներով իրականացվել են մոտ 29.11 մլրդ դրամի զարգացման, փոքր և միջին բիզնեսի աջակցման նպատակով՝ 15.6 մլրդ դրամի վարկային (ՓՄՁ և գյուղատնտեսական) ծրագրեր:

Մարզի տնտեսության զարգացման համար Էական ներդրումներ են իրականացվել, մասնավորապես՝

-«Չանգեզուրի ՊՄԿ» ՓԲԸ-ի միջոցներով մարզում կատարվել են շուրջ 15.8 մլրդ դրամի ներդրումներ և մարզի համայնքներում 2.87 մլրդ դրամի այլ ծրագրեր:

-«Սյունիքի զարգացման և ներդրման հիմնադրամի» միջոցներով մարզում կատարվել են շուրջ 250.3 մլն դրամի ներդրումներ,

-«Ազարակի ՊՄԿ» ՓԲԸ-ի միջոցներով մարզում իրականացվել են շուրջ 1.59 մլրդ դրամի ներդրումներ,

--«ՉՊՄԿ» բարեգործական հիմնադրամի միջոցներով մարզում իրականացվել են շուրջ 1,6 մլրդ դրամի ծրագրեր,

-«Կապանի ԼՀԿ» ՓԲԸ-ի միջոցներով մարզում իրականացվել են շուրջ 5.2 մլրդ դրամի ներդրումներ,

-Սյունիքի մարզպետարանի և ՇՉՀԳ-ի միջև հաստատվել և «Ռազմավարական զարգացման գործակալություն» ՀԿ-ի միջոցով 2018թ. իրականացվել է Գորիսի և Սիսիանի տարածաշրջանների համայնքներում անասնապահության զարգացման ծրագիրը՝ 174.1 մլն դրամի չափով.

-«Վորլդ Վիժն» ՄԲԿ միջոցով Կապանի, Սիսիանի և Գորիսի տարածաշրջաններում 2018թ. իրականացվել են 288.0 մլն դրամի առողջապահական, կրթական, մշակութային մի շարք ծրագրեր.

-«Իստեյտ մենեջմենթ ենդ ադմինիստրեյշն քամփնի» ՓԲԸ միջոցներով 2018 թվականին մարզում իրականացվել են 210.0 մլն դրամի ծրագրեր:

-Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի միջոցներով 2018 թվականին մարզում իրականացվել են 1037.4 մլն դրամի ծրագրեր:

-Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ-ը սկսնակ և գործող ՓՄՁ սուբյեկտներին ֆինանսական աջակցություն ծրագրի շրջանակներում տրամադրվել է 39,9 մլն դրամի վարկ:

2018թ. ընթացքում նախնական տվյալներով մարզում ստեղծվել են 71 նոր կազմակերպություններ (որից 31-ը Ա/Ձ)՝ 322 աշխատատեղով: 2018թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ մարզում առկա է 14019 աշխատատեղ:

Ուսումնասիրվել է մարզի համայնքներից ստացված ավագանիների նիստերում ընդունված 610 որոշում, որից՝ 510-ը՝ անհատական, 100-ը՝ նորմատիվ: Դրանց՝ ՀՀ օրենսդրության համապատասխանության մասին կազմվել է 67 եզրակացություն:

2018թ-ի ընթացքում առևտրի է ենթարկվել մարզային ենթակայության կրթական ոլորտի 48 ՊՈԱԿ, առողջապահական ոլորտի 9 ՓԲԸ, մարզպետարանի մեկ ստորաբաժանում, 4 սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալություններ, որից 2-ում Գորիսի և Մեղրիի ՍԱՏԳ-ներում արձանագրված թերությունների, խախտումների բնույթից ելնելով համապատասխան կյուբերը ուղարկվել է մարզի դատախազություն, հետագա ընթացքը ապահովելու նպատակով: Առևտրի ընթացքում պարզվել է, որ ՀՀ օրենքների, նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջների պահպանման ուղղությամբ կան թերացումներ, բացթողումներ, հատկապես գնումների, հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների ՀՀ օրենսդրության պահանջների պահպանման ուղղությամբ: Հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ առևտրի միավորներին ցուցաբերվել է խորհրդատվական անհրաժեշտ օգնություն, տրվել հանձնարարականներ:

2018 թվականին մարզպետարանի հաստիքային միավորների թիվը 143 էր, որից 112-ը՝ քաղաքացիական ծառայության պաշտոններ (թափուր է 21 քաղաքացիական ծառայության պաշտոն): Թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար կայացվել է 6 մրցույթ, իսկ պայմանագրային կարգով ժամանակավոր թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար կնքվել է 9 աշխատանքային պայմանագիր:

Ապահովվել է քաղաքացիական ծառայողների մեկ երրորդի վերապատրաստումը:

2018թ. ընդունվել է մարզպետի 142 որոշում, արձակվել 323 կարգադրություն, որոնք ուղղված են եղել ՀՀ կառավարության և վարչապետի որոշումների կատարման ապահովմանը, հանրապետական գործադիր մարմինների, նրանց տարածքային ծառայությունների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից բարձրացված հարցերի լուծմանը, մարզային ենթակայության կազմակերպությունների ու մարզպետարանի գործունեության բարելավմանը:

ՀՀ կառավարության, վարչապետի որոշումներին ու հանձնարարականներին, ընդհանուր առմամբ, սահմանված կարգով և պահանջվող ժամկետներում տրվել է համապատասխան ընթացք:

2018 թվականին առաքվել է 8165 փաստաթուղթ, մարզպետարան մուտքագրվել՝ 12420 թղթակցություն, այդ թվում՝ ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանից՝ 8, ՀՀ կառավարությունից և վարչապետի աշխատակազմից՝ 712, ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությունից՝ 975, Հանրապետական գործադիր մարմիններից՝ 1270, հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայություններից և այլ կազմակերպություններից՝ 2713, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից՝ 3465, գաղտնի թղթակցություն՝ 111, քաղաքացիներից՝ 3166 դիմում, որից ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան է վերահասցեագրվել 441 դիմում: ՀՀ Ազգային ժողովից՝ 5, ՀՀ կառավարությունից և վարչապետի աշխատակազմից՝ 362, ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությունից՝ 31, հանրապետական գործադիր մարմիններից՝ 34, ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանից 9 դիմում: Ստացված բոլոր դիմումներին սահմանված կարգով ընթացք է տրվել, կատարվել է նաև դրանց վերլուծությունը (կցվում է տեղեկանքը, հավելված N 3):

Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի հոկտեմբերի 20-ի N 1510-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի համաձայն՝ Վարչապետի աշխատակազմ է ներկայացվել մարզպետարանի 2019 թվականի նախնական աշխատանքային ծրագիրը, ընդունվել ի գիտություն: Ավարտվել է 2018 թվականի աշխատանքային ծրագրով նախատեսված կատարողականների գնահատման գործընթացը:

Կանոնակարգված է մարզպետի մոտ քաղաքացիների ընդունելությունը. ամսական մեկ անգամ մարզկենտրոնում (յուրաքանչյուր ամսվա վերջին երկուշաբթի օրը) կատարվել է քաղաքացիների ընդունելություն: Բացի այդ, քաղաքացիների ընդունելություն է կատարվել նաև մարզպետի՝ համայնքներ կատարած ամենամսյա այցելությունների ժամանակ: 2018թ. ընթացքում կատարվել է 681 քաղաքացիների

ընդունելություն: Մարզպետի մոտ ընդունելության համար հերթագրված և ընդունելությանը մասնակցած քաղաքացիների վերաբերյալ տեղեկատվությունը պարբերաբար տեղադրվում է մարզպետարանի պաշտոնական կայքում:

Կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների ղեկավարները քաղաքացիների ընդունելությունը կազմակերպել են ամենօրյա, աշխատանքային կարգով:

Քաղաքացիների ընդունելության, նրանց դիմումների, բողոքների ու առաջարկությունների քննարկումների մասին հաշվետվությունը և այդ աշխատանքների վիճակի մասին ամփոփ տեղեկատվությունը սահմանված պարբերականությամբ ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:

Քաղաքացիների ընդունելության արդյունքների մասին տեղեկատվություն է ներկայացվում ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն:

Տարածքային կառավարման, տեղական ինքնակառավարման ու համայնքային ծառայության հարցեր

2018 թվականին մարզի 5 համայնքներում իրավական և մասնագիտական հսկողություն է իրականացվել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության նկատմամբ՝ համաձայն հաստատված աշխատանքային ծրագրի:

Ուսումնասիրությունների արդյունքում արձանագրվել են հայտնաբերված թերություններն ու բացթողումները և համայնքների ղեկավարներին առաջարկվել է վերացնել դրանք՝ օրենքով սահմանված գործառնությունների իրականացումը համապատասխանեցնելով ՀՀ օրենսդրության պահանջներին: Կատարված աշխատանքների վերաբերյալ եռամսյակային հաղորդումներ են ներկայացվել ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն:

Մարզպետը 2018 թվականին ապահովել է ՀՀ ընտրական օրենսգրքով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակներում մարզի Կապան բազմաբնակավայր համայնքում 2018 թվականի հոկտեմբերի 21-ին կայացած համայնքի ղեկավարի և ՀՀ Ազգային ժողովի 2018 թվականի դեկտեմբերի 9-ին անցկացված համապետական արտահերթ ընտրությունների հետ կապված գործառնությունների իրականացումը՝ ընտրությունների նախապատրաստման ու անցկացման աշխատանքների մասով: Կազմակերպական օժանդակություն է ցույց տվել համայնքների ղեկավարներին և ընտրություններին առընչվող համապատասխան մարզային ծառայություններին՝ ընտրությունների նախապատրաստման ու անցկացման՝ օրենքով սահմանված ընթացակարգերի ամբողջական իրականացում, ինչպես նաև դրանց հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունն ապահովելու ուղղությամբ:

Մեթոդական և խորհրդատվական օգնություն է ցուցաբերվել մարզի 8 համայնքապետարանների աշխատակազմերին՝ իրենց լիազորությունների իրականացման հետ կապված հարցերով:

Մարզպետարանը, սահմանված կարգով, իր իրավասությունների շրջանակներում լուծում է տվել տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից բարձրացված հարցերին, համապատասխան առաջարկություններ և միջնորդություններ է ներկայացրել Վարչապետին և նախարարություններ:

Համագործակցելով համայնքային ծառայության ոլորտի պետական լիազոր մարմնի հետ, համակարգված աշխատանքներ են տարվել համայնքապետարանների աշխատակազմերում համայնքային ծառայության մասին ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ընթացակարգերի ամբողջական իրականացման ուղղությամբ:

Ապահովվել է համայնքային ծառայության թափուր պաշտոններ համալրելու համար հայտարարված մրցույթների հրապարակայնությունը: Թափուր պաշտոնների համալրման նպատակով 2018 թվականի ընթացքում կայացել է 219 մրցույթ:

Հաշվետու տարում վերապատրաստվել են 25 համայնքային ծառայող, համայնքի 3 ղեկավար և համայնքի ավագանու 26 անդամ:

Մարզպետարանը 2018 թվականին աշխատանքներ է տարել տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության բարելավման ուղղությամբ: Համայնքների ղեկավարների և աշխատակազմերի աշխատակիցների մասնագիտական գիտելիքների ու աշխատանքային ունակությունների կատարելագործման նպատակով նրանց հետ, ըստ տարածաշրջանների, մարզպետարանի համապատասխան ստորաբաժանումների մասնագետների կողմից պարբերաբար անց են կացվել ուսուցողական բնույթի խորհրդակցություններ:

Մարզի բոլոր 8 համայնքներն ապահովված են համակարգչային տեխնիկայով և համացանցային կապով, @mta.gov.am տիրույթի էլեկտրոնային փոստարկղներով, համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգերով, ունեն համացանցային պաշտոնական կայքեր:

Մարզի համայնքներում հանրային իրազեկման գործընթացն արդյունավետ և օրենսդրության պահանջներին համապատասխան իրականացնելու նպատակով ձեռնարկվել են միջոցներ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» և «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքների պահանջների շրջանակներում տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության հրապարակայնության ապահովման, ինչպես նաև համայնքներում հանրային իրազեկման գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման ուղղությամբ:

Մարզպետարանի կայքում հրապարակվել են համայնքների ավագանիների կողմից ընդունված և 2018 թվականի ընթացքում մարզպետարան առաքված որոշումները, համայնքներում իրականացված իրավական և մասնագիտական հսկողության արդյունքները, համայնքային ծառայության թափուր աշխատատեղերի համար մրցույթ անցկացնելու հայտարարությունները:

Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների գործունեությանն առնչվող հարցեր

Մարզպետը համագործակցել է հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ծառայությունների հետ՝ ապահովելով համապատասխան բնագավառներում ՀՀ օրենսդրական ակտերի կատարումը, իրականացրել դրանցից բխող անհրաժեշտ կառավարչական ու կազմակերպչական գործառույթներ:

Մարզպետը, որպես մարզի զորահավաքային մարմնի և զորակոչային հանձնաժողովի նախագահ, իր իրավասությունների շրջանակներում, հրավիրել է խորհրդակցություններ, հանձնաժողովի նիստեր, ընդունել որոշումներ և տվել հանձնարարականներ, համապատասխան տարածքային ծառայությունների, համայնքների ղեկավարների և այլ պաշտոնատար անձանց ուշադրությունը հրավիրել զինապարտների հաշվառման, զորակոչի և զորավարժությունների կազմակերպման ապահովման վրա: Մարզային զինկոմիսարիատի, ոստիկանության մարմինների, համայնքների ղեկավարների հետ աշխատանքներ են տարվել զորակոչից խուսափող անձանց հայտնաբերելու և զորակոչելու ուղղությամբ:

Իր իրավասության շրջանակներում օժանդակություն է ցույց տվել մարզի զինկոմիսարիատին՝ զորակոչերի նախապատրաստման և անցկացված ուսումնավարժանքների կազմակերպման ժամանակ:

Հսկողություն է իրականացվում համայնքներում քաղաքացիների զինվորական հաշվառման գրանցամատյանների վարման նկատմամբ:

Մարզային գորակոչային հանձնաժողովի կողմից 83 քաղաքացիների նկատմամբ եզրակացություններ է տրվել շարքային կազմի պարտադիր զինվորական ծառայության գորակոչից տարկետում տալու մասին:

Մարզում նախագորակոչային կցագրման ենթակա են եղել 2002 թվականին ծնված 836 պատանի, որից կցագրվել են 726-ը, չեն կցագրվել 110-ը՝ հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս բնակվելու պատճառով:

Կցագրման 2018 թվականի ցուցանիշը կազմել է 60,7 %:

Կատարվել են ամառային գորակոչի պլանային առաջադրանքները /109,1%/, իսկ ձմեռային գորակոչն ընթացքի մեջ է:

Տարվա ընթացքում անցկացվել են առանձնացված շտաբային 3 մարզումներ, որոնց վերաբերյալ հաշվետվությունները սահմանված կարգով և ժամկետում ներկայացվել են ՀՀ պաշտպանության նախարարություն:

Իրականացվել են անհրաժեշտ կազմակերպչական աշխատանքներ «ՇԱՆԹ-2018» հրամանատարաշտաբային զորավարժությունները պատշաճ կերպով անցկացնելու համար:

Ռազմաուսումնական հաստատություններում սովորելու համար մարզի տարածքային զինկոմիսարիատից դիմորդներ չեն առաջադրվել:

Մասնակցություն և օժանդակություն է ցուցաբերվել մարզի զորահավաքային պլանների լրամշակմանը, համապատասխան տարածքային ծառայությունների, համայնքների ղեկավարների և այլ պաշտոնատար անձանց ուշադրությունը հրավիրել զինապարտների հաշվառման, գորակոչի և զորավարժությունների կազմակերպման ապահովման վրա:

ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության փրկարար ծառայության Սյունիքի մարզային փրկարարական վարչության հետ լրամշակվել են մարզի և 8 համայնքների քաղաքացիական պաշտպանության, բնակչության տարահանման և պատսպարման, քաղաքացիական պաշտպանության մարզային ծառայությունների պլանները:

2018 թվականին մարզում գրանցվել է արտակարգ իրավիճակների 793 դեպք (2017թ.՝ 788), որից տեխնածին՝ 746 (2017թ.՝ 719), հրդեհներ՝ 496 (տուժել՝ 6 մարդ), ճանապարհատրանսպորտային՝ 88 դեպք, որի հետևանքով զոհվել է 35 մարդ, վիրավորվել՝ 131 մարդ (2017թ.՝ ճՊՏ-ի 72 դեպք, զոհվել է 19, վիրավորվել՝ 82 մարդ), տարրերային արտակարգ իրավիճակների՝ 47 (2017թ.՝ 56) երկրաշարժի՝ 2, քարաթափման՝ 9, փլուզման՝ 3 դեպք, կարկտահարման 2 դեպք, սոցիալ-կենցաղային բնույթի 187 արտակարգ դեպքեր:

Մարզում արտակարգ դեպքերի թիվը 2017 թվականի համեմատությամբ աճել է 5-ով:

Մարզի բնակչության պաշտպանության ոլորտին առնչվող միջոցառումներն իրականացվել են մարզպետի 2018 թվականի հունվարի 23-ի «Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզի բնակչության պաշտպանության համակարգի նախապատրաստման 2018 թվականի հիմնական միջոցառումների պլանը հաստատելու մասին» №5-Ա որոշման համաձայն: Սահմանված կարգով հաստատվել են մարզում 2018 թվականին հնարավոր զարնանային հեղեղումներից բնակչության պաշտպանությունն ապահովելու, դրանց հետևանքները կանխելու, նվազեցնելու, վերացնելու նպատակով մարզային հանձնաժողովի անհատական կազմը և կանխարգելիչ միջոցառումների պլանը:

Մարզպետի համապատասխան որոշումներով 2018 թվականի ընթացքում անց են կացվել մեկ հրամանատարաշտաբային ուսումնավարժություն, երեք շտաբային վարժություն, երկու օբյեկտային վարժանք, 42 հատուկ տակտիկական ուսումնավարժություններ, 30 գյուղական բնակավայրերում՝ շտաբային ուսումնավարժություններ:

Մարզպետարանը ակտիվ համագործակցել է նաև ԱՌՆԱՊ հիմնադրամի հետ, մարզային թիմերը մասնակցել են աղետների ռիսկերի նվազմանն ուղղված ուսուցողական և մյուս միջոցառումներին:

ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության «Ճգնաժամային կառավարման ակադեմիա» ՊՈԱԿ-ում, ըստ տարեկան աշխատանքային պլանի, վերապատրաստվել են մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կրթական և այլ կազմակերպությունների 49 աշխատակիցներ:

Մարզպետն իր իրավասությունների սահմաններում համակարգել է ոստիկանության և ազգային անվտանգության ծառայության տարածքային մարմինների գործունեությունը հասարակական կարգի պահպանության, կազմակերպված հանցավորության և թմրամոլության, զենքի, հրազենի և ռազմամթերքի ապօրինի շրջանառության դեմ տարվող պայքարի աշխատանքներում, օժանդակել հանցագործությունների կանխման միջոցառումների մշակմանը և իրականացմանը, վարչական իրավախախտումների մասին ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից սահմանված կարգով կատարմանը:

Մարզի տարածքում 2018 թվականին արձանագրվել է հանցագործության 715 դեպք, նախորդ տարվա 612-ի դիմաց, բացահայտումը կազմել է 70.3%:

Թմրամոլության և թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի ուղղությամբ կատարված աշխատանքների ընթացքում արձանագրվել են թմրանյութի ապօրինի շրջանառության 71 դեպք, որից 18-ը իրացման նպատակով: «Կանեփ-Կակաչ» միջոցառման շրջանակներում ոստիկանության Սյունիքի մազային վարչության

ենթակա բաժինների ծառայողների, տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու տարածքի զորամասերի զինծառայողների հետ մարզի վարչական տարածքից հայտնաբերվել և այրման միջոցով ոչնչացվել են 6372 կգ վայրած կանեփի թփեր: ՀՀ ոստիկանության մարզային վարչության և տարածքային բաժինների կողմից պատշաճ ծառայություն է իրականացվել հասարակական կարգի պահպանման ուղղությամբ: Մարզում իրականացվել են 293 միջոցառումներ՝ ընդհանուր 946 ժամ տևողությամբ:

Արձանագրվել են զենքի, հրազենի և ռազմամթերքի ապօրինի շրջանառության 18 դեպքեր, բացահայտումը կազմել է 82,4%:

Կատարված աշխատանքների արդյունքները և նշված ոլորտում իրավախախտումները կանխելու անհրաժեշտ միջոցառումների իրականացման խնդիրները համապատասխան մարմինների մասնակցությամբ պարբերաբար քննարկվել են մարզպետի մոտ և կայացվել են համապատասխան որոշումներ:

Մարզպետն իր լիազորությունների շրջանակներում 2018 թվականին անհրաժեշտ միջոցներ է ձեռնարկել պետական սահմանի պահպանության, սահմանապահ ուժերի մարտունակության և օպերատիվության բարձրացման, սահմանապահ ուժերի և սահմանամերձ համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների միջև համագործակցության բարելավման ուղղությամբ:

Սերտ համագործակցություն է հաստատվել ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի և ՀՀ ՊՆ և ՌԴ ՊՆ՝ մարզի տարածքում տեղակայված զորամասերի միջև:

Ապօրինի շինարարության, ընդերքի օգտագործման, ապօրինի ծառահատման, հողազավթումների և որսագողության դեպքերի կանխման նպատակով մարզպետի կողմից մարզպետարանի աշխատակազմի համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանումների, բնապահպանության պետական տեսչության, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և ՀՀ ոստիկանության տարածքային մարմինների ներգրավմամբ ստեղծվել են աշխատանքային խմբեր և անցկացվել ստուգայցեր, որի արդյունքում բացահայտվել է ձկնաարդյունահանման մեկ դեպք, ապօրինի անտառահատման 21 դեպք, շինարարության ոլորտում՝ իրավախախտման 15 դեպք:

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված լիազորությունների շրջանակներում, անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել նաև հանրապետական գործադիր

մարմինների մյուս տարածքային ծառայությունների հետ՝ ապահովելով նրանց, մարզպետարանի և տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխադարձ կապը և համագործակցությունը:

Մարզում կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացումն ըստ բնագավառների

Ֆինանսական բնագավառ

Մարզպետն իր լիազորությունների և իրավասությունների շրջանակներում աշխատանքներ է տարել ՀՀ պետական բյուջեից մարզպետարանին, մարզային ենթակայության պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին, ինչպես նաև մարզպետարանի միջոցով ֆինանսավորվող բնագավառների և ծրագրերի գծով նախատեսված միջոցների հատկացման ուղղությամբ, սահմանված կարգով վերահսկել դրանց նպատակային օգտագործումը:

2018 թվականի ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից մարզին հատկացված միջոցների ֆինանսավորումն ըստ ոլորտների ունի հետևյալ պատկերը.

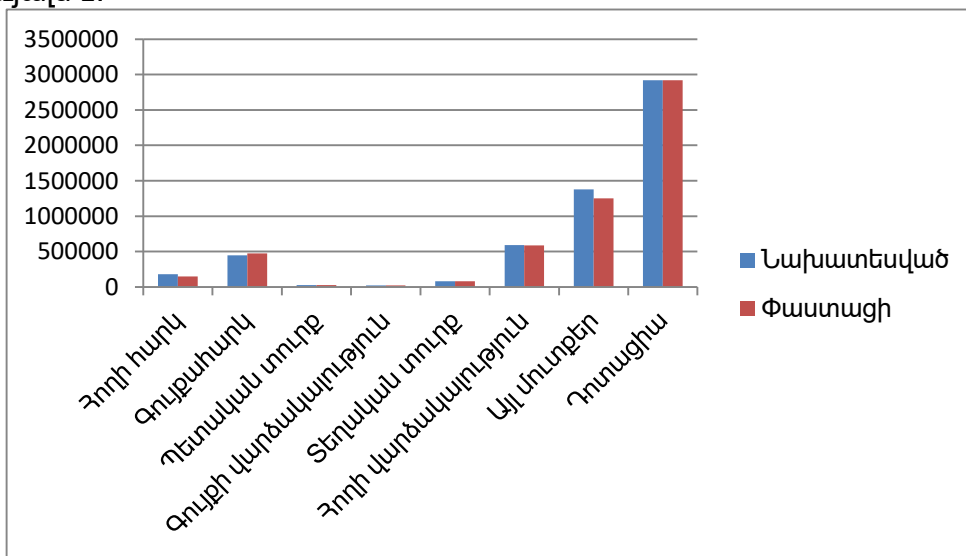
Ֆինանսավորման ոլորտը	2017թ փաստացի ֆինանսավորված է (հազ.դրամ)	2018թ. նախատեսված գումարը (հազ. դրամ)	2018թ. փաստացի ֆինանսավորված է (հազ.դրամ)	Կատարումը (%)
ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի աշխատակազմ	513359.849	521472.1	512608.9	98.3
Կրթություն, այդ թվում	4597164.4	4537953.5	4537555.3	99.9
Հանրակրթական ուսուցում	4480018.9	4426898.5	4426898.5	100
Նախադպրոցական կրթություն	8662.8	7914.1	7914.1	100
Արտադպրոցական դաստիարակություն	69763.0	65983.2	65983.2	100
Մանկավարժների և դպր. երեխաների տրանսպորտային ծախսերի փոխհատուցում	30000.5	28355.2	28012.6	98.8
Ատեստավորման միջոցով տարրակարգ ստացածուսուցիչներին հավելավճարի տրամադրում	8719.2	8802.5	8746.9	99.4
Մշակույթ, այդ թվում	138173.9	130752.3	130579.9	99.9
Թանգարանային ծառայություններ	14888.7	11909.8	11909.8	100
Համայնքային մշակույթի և ազատ ժամանցի կազմակերպում	2993.2	2993.2	2993.2	100
Թատերական ներկայացումներ	72043.0	69306.1	69306.1	100
Մշակութային միջոցառումներ	7171.7	6503.3	6330.9	97.4
Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային նվագարանների գծով ուսուցման վարձավճարի փոխհատուցում	41077.3	35939.9	35939.9	100
Հայաստանի Հանրապետության և մայիսյան 100-ամյակի	0	4100.0	4100.0	100

միջոցառումների իրականացում				
Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգում	2586.5	0	0	0
ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացումներ	344281.7	253998.9	253639.9	99.9
Ավտոճանապարհների պահպանում և շահագործում, ձմեռային պահպանում	138360.0	161010.0	161010.0	100
Այլընտրանքային աշխատանքային ծառայություն	825.0	360.0	360.0	100
Պետական հիմնարկների և կազմակերպությունների աշխատողների սոցիալական փաթեթով ապահովում	194492.1	239976.0	193845.2	80.8
Բնապահպանական ծրագրերի իրականացման նպատակով համայնքներին հատկացվող սուբվենցիաներ	18311.0	13976.2	13976.2	100
Դոտացիա	2708105.9	2918152.6	2918152.6	100
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	8655660.3	8777651.6	8721728.0	99.4

Առողջապահության բնագավառում հիվանդանոցային, շտապ օգնության, ամբուլատոր-պոլիկլինիկական, և նեղ մասնագիտական /հոգեբուժական/ դիսպանսերային ծրագրերով նախատեսված բազային ծավալը 2018թ. կազմել է 1.95 մլրդ դրամ, առողջապահության գործակալությանը ներկայացված կատարողականի ծավալը կազմել է 1.94 մլրդ դրամ, իսկ ՊԱԳ-ի կողմից ընդունվել և փոխհտուցվել է 1.68 մլրդ դրամ:

«Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքի դրույթներին համապատասխան ՀՀ պետական բյուջեով 2018թ. մարզի 8 համայնքներին նախատեսված 2.9 մլրդ դրամ դոտացիաները հատկացվել են ամբողջությամբ:

Համայնքների բյուջեների կատարման ընթացքն ըստ հարկատեսակների հետևյալն է.

Հարկատեսակ	Հողի հարկ	Գույքահարկ	Պետական տուրք	Գույքի վարձակալություն	Տեղական տուրք	Հողի վարձակալություն	Այլ մուտքեր	Դոտացիա
Նախատեսված	200,000	400,000	100,000	100,000	500,000	1,300,000	2,800,000	2,900,000
Փաստացի	150,000	350,000	50,000	50,000	450,000	1,100,000	2,700,000	2,900,000

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

Նախատեսված	179937.1	447247.7	25480.0	22296.2	79731.1	592240.0	1377823.1	2918152.6
Փաստացի	148175.1	473134.6	28074.1	22305.7	79538.3	587414.3	1251610.0	2918152.6

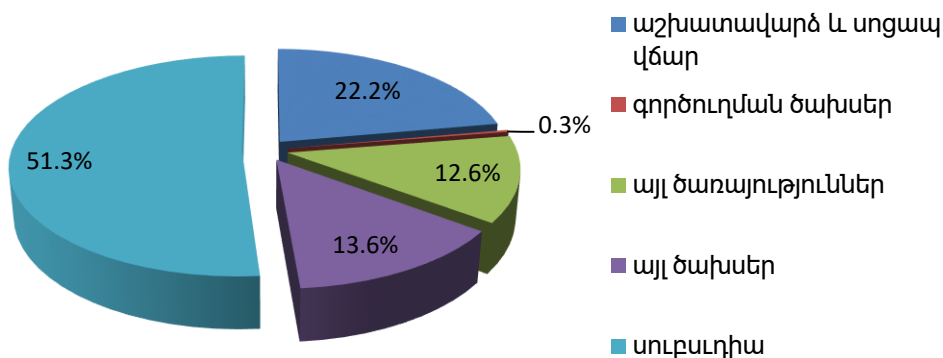
Դոտացիաները հիմնականում նպատակաուղղվել են տեղական ինքնակառավարման մարմինների՝ ՀՀ օրենսդրությամբ վերապահված պարտադիր և կամավոր լիազորությունների իրականացմանը:

Համայնքների բյուջեները ընդհանուր եկամուտների մասով կատարվել են 97.6%, իսկ սեփական եկամուտները ապառքներով՝ 100.4%: Բնակչության մեկ շնչի հաշվարկով համայնքների սեփական եկամուտները կազմում է 14.1 հազ.դրամ, իսկ աճը 2017 թվականի համեմատ՝ 16.3 %:

Փաստացի հավաքագրված սեփական եկամուտների 1.9 մլրդ դրամ ընդհանուր ծավալում հողի հարկի տեսակարար կշիռը կազմում է 7.6%, գույքահարկինը՝ 24.1%, վարձակալությամբ տրված գույքի վարձավճարներինը՝ 31.1%:

Ցուցանիշներ			
Համայնքների եկամուտները, այդ թվում	Նախատեսված ընդամենը եկամուտներ	2016թ.	4434800.3
		2017թ.	4784689.9
		2018թ.	5508404.7
Համայնքների ընդամենը եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը %/	ընդամենը	
		2016թ.	99.1
		2017թ.	100.4
		2018թ.	97.6
Սեփական եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը %/	ընդամենը	
		2016թ.	101.2
		2017թ.	102.4
		2018թ.	100.4

Համայնքների բյուջեներով իրականացված ծախսերն ունեն հետևյալ պատկերը.

Կազմվել և գլխադասային մարմիններին են ներկայացվել 2019-2021թթ. պետական միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերի և 2019թ. բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը: Պարբերաբար իրականացվել են մարզպետարանի միջոցով ֆինանսավորվող ծրագրերի գծով ծախսերի կատարման նախահաշիվների կազմման և դրանց ֆինանսավորման, հաշվետվությունների ներկայացման գործընթացներ, կատարվել են համայնքների բյուջեների, աշխատավարձերի վճարման, համայնքների բյուջեներին տրվող հատկացումների նպատակային օգտագործման ուղղությամբ վերլուծություններ: Գանձապետական հաշիվների էլեկտրոնային կառավարման «Զլիենթ-Թրեժրի» ծրագրային համակարգով կատարվել են

մարզպետարանի միջոցով իրականացվող ծրագրերի գծով առկա ծախսերի ֆինանսավորման և վճարման, կնքված պայմանագրերի հաշվառման և փորցաքննության ներկայացման ամենօրյա գործառնություններ:

ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացվել են ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի կարիքների համար գնման ենթակա ապրանքների, ծառայությունների և աշխատանքների գնման գործընթացներ:

ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությունն են ներկայացվել համայնքների կողմից տրամադրված ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների, ՀՀ օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների կորուստների հաշվարկման հիմքում դրվող ելակետային տվյալները:

ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի կարիքների համար 2018թ-ին կազմակերպվել է թվով 36 գնման ընթացակարգ, որոնց արդյունքում կնքված բոլոր պայմանագրերը հաշվառվել են ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից: Ընդհանուր առմամբ ինսայվել է 8.86 մլն. դրամ:

Ըստ ծրագրերի գործառնական դասակարգիչների գնման գործընթացների արդյունքները ներակայցվում են ստորև` աղյուսակի տեսքով:

Ծրագրի գործառնական դասակարգիչ	Գնման ընթացակարգերի քանակը (հատ)	Գնման ընթացակարգերի արդյունքում կնքված պայմանագրերի քանակը (հատ)	Գնման ընթացակարգերի արդյունքում ինսայված գումարներ (հազար դրամ)
Օրենսդիր և գործադիր մարմիններ, պետական կառավարում	35	35	1086.8
ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդ	1	1	44.0
Ընդհամենը	36	36	1130.8

Արդյունաբերության բնագավառ

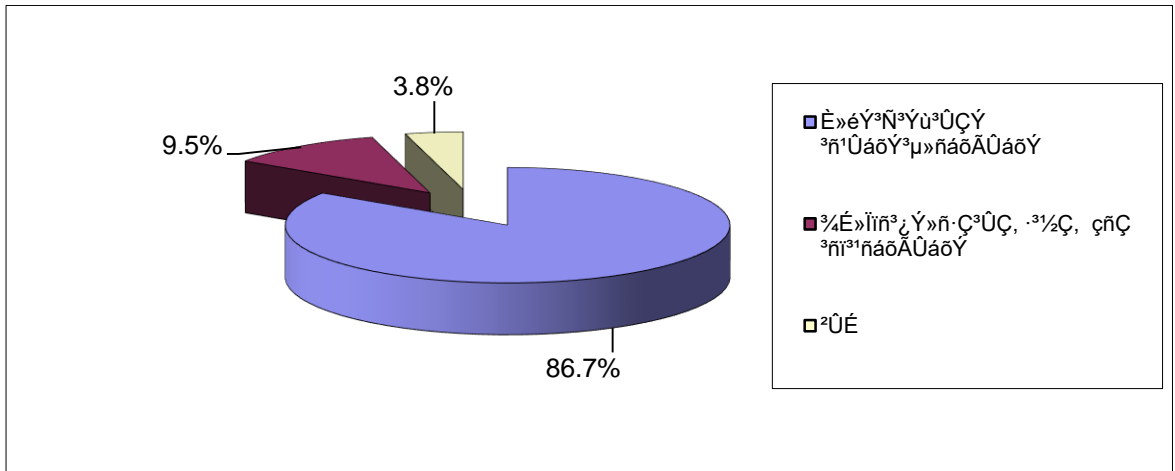
Մարզի տնտեսության առանցքային ճյուղը արդյունաբերությունն է: Մարզի արդյունաբերական ձեռնարկություններում թողարկված արտադրանքի ծավալը 2018 թվականին` նախնական տվյալներով, ընթացիկ գներով կկազմի շուրջ 299.8 մլրդ դրամ, որը նախորդ տարվա նկատմամբ կաճի (համադրելի գներով) մոտ 9.0%-ով:

Իրացվել է ավելի քան 250.1 մլրդ դրամի պատրաստի արտադրանք, որից ԱՊՀ երկրներում` 1.2 մլրդ դրամ, այլ երկրներում` 238.0 մլրդ դրամ:

Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալում գերակշիռ մաս է կազմում հանքագործական արդյունաբերական արտադրանքը` նախնական տվյալներով (ընթացիկ գներով) մոտ 260.0 մլրդ դրամ, կամ ընդհանուրի 86.7%-ը:

Առկա հումքային, տեխնոլոգիական, կադրային ներուժի և իրացման կայուն շուկայի առկայության պայմաններում այս ճյուղը մարզի տնտեսության մեջ տևական ժամանակ կպահպանի իր առաջնային դերը:

Մարզի արդյունաբերության համախառն արտադրանքի ծավալների բաշխվածությունը 2018 թվականին` ըստ ճյուղերի ունի հետևյալ պատկերը.

2018 թվականին հանրապետությունում թողարկված արդյունաբերական արտադրանքի մոտ 18.3%-ը բաժին է ընկել Սյունիքի մարզի արդյունաբերական կազմակերպություններին:

Նախորդ տարվա համեմատ, 2018 թվականին մարզի արդյունաբերական ձեռնարկությունների արտադրության ծավալների՝ նախնական տվյալներով շուրջ 8.3%-ով աճը պայմանավորված է հանքագործական արդյունաբերության աճով՝ մետաղական հանքաքարերի արդյունահանման՝ մոտ 7.9%, էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարման 7.8%, մշակող արդյունաբերության 18.2% աճով:

2018 թվականին մարզում նախնական տվյալներով արտադրվել է մոտ 1.41 մլրդ. կվտ/ժամ էլեկտրաէներգիա, որը 2017 թվականի նույն ժամանակաշրջանի ցուցանիշի նկատմամբ կազմել է 106.0%: Մարզում արտադրված էլեկտրաէներգիայի ծավալը կազմում է հանրապետությունում արտադրված էլեկտրաէներգիայի շուրջ 17.9%-ը, հիդրոէլեկտրակայաններում ստացվածի՝ շուրջ 58.6%-ը:

2018 թվականին մարզում սպառված գազի ծավալը կազմել է շուրջ 52,55 մլն խոր. մետր կամ շուրջ 6.6 %-ով ավելի, քան նախորդ տարում: Բաժանորդ բնակիչների թիվը կազմել է 25447 (նախորդ տարվա համեմատ 1.15%-ով ավելի), իսկ կազմակերպություններինը՝ 470 (նախորդ տարվա համեմատ 3.5%-ով ավելի): Բնակչության կողմից սպառված գազի տեսակարար կշիռը կազմել է շուրջ 31.2%:

Քաղաքաշինության, բնակարանային և կոմունալ տնտեսության բնագավառ

2018 թվականի ընթացքում մարզում իրականացվել են ավելի քան 2,5 մլրդ. դրամի համաշինարարական աշխատանքներ: Կատարված աշխատանքների ընդհանուր ծավալից 1,198մլրդ. դրամը նպատակաուղղվել է կապիտալ շինարարությանը, 1,3 մլրդ. դրամը՝ հիմնանորոգմանն ու վերանորոգմանը:

Իրականացված աշխատանքների 5,8 %-ը կատարվել է պետական բյուջեի, իսկ 94,2ը՝ համայնքների բյուջեների և ֆինանսավորման այլ աղբյուրների հաշվին:

Աշխատանքների ընդհանուր ծավալից 6.54%-ը ուղղվել է ջրամատակարարման համակարգերի, 1.56%-ը՝ ոռոգման ցանցերի, 19.76%-ը՝ դպրոցների, 10,66%-ը՝ նախադպրոցական, 0.46%-ը առողջապահական, 0.84%-ը՝ մարզական հիմնարկների, 7,7%-ը՝ վարչական շենքերի, 5,18%-ը՝ բնակֆոնդի և 17.68%-ը՝ մշակութային օբյեկտների կառուցմանն ու հիմնանորոգմանը, իսկ 29.62%-ը՝ այլ ծրագրերի իրականացմանը:

Մարզում իրականացված քաղաքաշինական ծրագրերի ծավալներն ըստ ուղղվածությունների բնութագրվում են հետևյալ կերպ

1	Դպրոցական շենքերի հիմնանորոգում, կառուցում, վերանորոգում	494,94 մլն դրամ
2	Մարզական հիմնարկների հիմնանորոգում	20.9 մլն.դրամ
3	Մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգում	442,76 մլն.դրամ
4	Նախադպրոցական օբյեկտների հիմնանորոգում	266.99 մլն.դրամ
5	Ջրամատակարարման համակարգերի հիմնանորոգում	163.77 մլն.դրամ
6	Ոռոգման համակարգերի հիմնանորոգում	39.02 մլն.դրամ
7	Առողջապահական հիմնարկների վերանորոգում	11.57 մլն.դրամ
8	Բնակարանային ֆոնդի վերանորոգում	129,62 մլն.դրամ
9	Վարչական օբյեկտների հիմնանորոգում	192,94 մլն դրամ
10	Այլ ենթակառուցվածքներ	741,68 մլն.դրամ

Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը

2. 504 մլրդ.դրամ

ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի պատվիրատվությամբ կամ միջամտությամբ մարզում իրականացվել են.

- Սիսիան համայնքի բազմաբնակարան շենքերի տանիքների և «Սիսիան

բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ դիախերձարանի վերանորոգման աշխատանքներ - 22. 7 մլն. դրամ (ՀՀ պետական բյուջե):

- Սիսիան քաղաքի Նար Դոս փողոցի թիվ 5 շենքի աստիճանների վերակառուցում- 19.5 մլն. դրամ (ՀՀ պետական բյուջե):

- «Կապանի թիվ 7 դպրոցի կառուցում»- 336. 4 մլն. դրամ (ՀՏԶՀ)

- «Սյունիքի օդանավակայան»-ի (ուղևորատար համալիր) կառուցում» - 413.8 մլն. դրամ, («ՉՊՄԿ» բարեգործական հիմնադրամ):

- Համայնքի Կապան քաղաքի Լեռնագործների փողոցի թիվ 16 հասցեում թիվ 1 հիմնական դպրոցի կաթսայատան և ուսումնական մասնաշենքերի շեռուցման համակարգերի վերակառուցում- 20. 3 մլն. դրամ («ՉՊՄԿ» ՓԲԸ)

- ՀՀ Սյունիքի մարզի Մեղրի քաղաքի Չորավար Անդրանիկի 7 հասցեի շքամուտքի վերանորոգում- մոտ 28,0 մլն. դրամ («ՉՊՄԿ» ՓԲԸ):

«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ ֆինանսավորմամբ իրականացվել են 540.5 մլն., «Հայաստանի տնտեսական զարգացման հիմնադրամ»-ի ֆինանսավորմամբ` 877.8 մլն., «ՉՊՄԿ» բարեգործական հիմնադրամի միջոցներով` ավելի քան 413.8 մլն. դրամի շինարարական աշխատանքներ:

Համայնքների ղեկավարների կողմից 2018թ. տրվել է 201 շինարարության, 5 քանդման և 58 շինարարության շահագործման փաստագրման ակտ:

Որոշակի աշխատանքներ են կատարվել ինքնակամ շինարարության հայտնաբերման, կանխարգելման և կասեցման ուղղությամբ: 2018 թվականին մարզի 5 համայնքներում քաղաքաշինական գործունեության ոլորտում իրականացվել են

վարչական ստուգումներ: Հայտնաբերված թերությունների վերացման ուղղությամբ տրվել են համապատասխան ցուցումներ:

Հաստատված քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի բացակայության դեպքում կառուցապատումների նպատակով իրականացվել է համայնքների ղեկավարների կողմից ներկայացված 23 հողատկացումների առաջարկությունների համաձայնեցում համապատասխան մարմինների հետ, որից՝ 6-ին տրվել է համաձայնություն, 12-ը մերժվել են, 3-ը հետ է ուղարկվել համայնք լրամշակման, իսկ 2-ը ընթացքի մեջ է:

Համակարգված աշխատանքներ են տարվել աղբահանության և սանիտարական մաքրման կազմակերպման ուղղությամբ: 2017 թվականին գույքագրած 54 աղբավայրերը 2018թ. ընթացքում մնացել են անփոփոխ: Տնտեսվարող սուբյեկտների հետ կնքված պայմանագրերի թիվը 1862-ից հասցվել է 2040-ի: Մշակվել է մարզում աղբահանության և սանմաքրման ծրագրի հայեցակարգը: Աղբահանության ինքնաձախսածածկման ուղղությամբ կիրառված միջոցառումների շնորհիվ 2017 թվականի եկամուտ-ծախս հարաբերակցությունը 73.9 %-ի դիմաց 2018 թվականին կազմել է 80.0%: Որոշակի աջակցություն է ցուցաբերվել կոմունալ ծառայությունների դիմաց կատարված ծախսերի դասակարգման, վարձավճարների հավաքագրման գործում: Համայնքներին տրամադրվել է տնտեսվարող սուբյեկտների հետ պայմանագրերի կնքման մեթոդական ուղեցույց:

Համապետական 3 շաբաթօրյակի կազմակերպումը և անցկացումը ներառել է մարզի բոլոր համայնքները և բնակավայրերը:

Տարվա ընթացքում սահմանված կարգով կատարվել են զոհված (մահացած) և հաշմանդամ դարձած զինծառայողների (ազատամարտիկների) ընտանիքների բնակարանային պայմանների բարելավման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: 2018թ. ընթացքում ՀՀ պաշտպանության նախարարության կողմից բնակարանի գնման վկայագրեր չեն տրվել, 3 ընտանիք վերցվել են հաշվառման:

Կազմվել են ՀՀ Սյունիքի մարզի քաղաքաշինության ոլորտի 2018-2020թթ. միջնաժամկետ ծախսային ծրագրերը, որոնք, համաձայնեցման նպատակով, ներկայացվել են համապատասխան նախարարություններ:

2018 թվականին գազիֆիկացվել են մարզի Վաղատուր, Խնածախ և Արավոս բնակավայրերը:

Տարվա ընթացքում բաժանորդների թիվն ավելացել է 580-ով: Տարեսկզբի 24 866-ի դիմաց բաժանորդների թիվը տարեվերջին հասել է 25 446 կամ աճը կազմել է 2,3 %: Ավելացվել է գազասպառող տնտեսվարողների թիվը տարեսկզբի 454-ի փոխարեն տարեվերջին կազմել է 470, կամ աճը կազմել է 16 տնտեսվարող՝ 3,5%:

ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի կողմից ՀՀ Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարություն են ներկայացվել իրականացման ենթակա ծրագրերի հայտերը: Այն ներառում է մարզի Մեղրի, Ագարակ քաղաքների գազիֆիկացման ավարտման աշխատանքները՝ 242,1 մլն դրամ գումարով: Այդ աշխատանքների ընդհանուր արժեքը կազմում էր 1 392 մլն.դրամ, որի հիմնական մասը՝ մոտ 75%-ը կատարվել էր 2016թ.-ին:

Մարզի Էներգետիկ անվտանգությունն ապահովելու նպատակով ձեռնարկվել են միջոցառումներ 0,4կվ լարման մալուխային և օդային գծերի վերակառուցման, Էներգիայի հաշվիչների փոխարինման, ենթակայանների վերանորոգման կատարված աշխատանքների նկատմամբ հսկողություն սահմանելու ուղղությամբ:

Տրանսպորտի և ճանապարհաշինության բնագավառ

Մարզի ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տարբեր նշանակության ճանապարհային ցանցի երկարությունը կազմում է 1041.05 կմ, այդ թվում միջպետական՝ 359.6 կմ, հանրապետական՝ 166.25 կմ և մարզային նշանակության՝ 515.2 կմ:

Տարվա ընթացքում որոշակի աշխատանքներ են կատարվել միջպետական, հանրապետական և մարզային նշանակության ճանապարհների հիմնանորոգման ու պահպանման ուղղությամբ:

ՀՀ պետական բյուջեով և տարբեր ֆինանսավորման աղբյուրներով 2018 թվականի ընթացքում մարզի ճանապարհաշինարարական և այլ կազմակերպությունների կողմից ընդհանուր առմամբ իրականացվել է ավելի քան 5.49 մլրդ դրամ ընդհանուր գումարի աշխատանքներ, այդ թվում տարբեր նշանակության ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային ճանապարհների հիմնանորոգման համար՝ մոտ 4.5 մլրդ. դրամ, իսկ պահպանման, շահագործման և ձմեռային պահպանության համար՝ մոտ 987.0 մլն դրամ:

Համաշխարհային բանկի միջոցներով 2018 թվականին իրականացվել է ա/ճ Մ-2 Վաղատին - Շենաթաղ կմ 0 + 000 - կմ 13 + 760 հատվածի վերականգնման համար 1.16 մլրդ.դրամի աշխատանքներ:

Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի միջոցներով 2018 թվականին իրականացվել է Մեղրի քաղաքի այլընտրանքային ճանապարհի ասֆալտապատման համար 104.6 մլն.դրամի աշխատանքներ:

ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարությանը պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին միջպետական, հանրապետական նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանության, ընթացիկ պահպանման ու շահագործման համար կատարվել է 813.6 մլն.դրամի աշխատանքներ:

Արհեստական կառույցների պահպանության և շահագործման (Արաքս գետի Մեղրիի կամուրջ) և Մ-2 ճանապարհի նշագծման համար ծախսվել է 73.8 մլն. դրամ:

Կապան, Գորիս, Զաջարան համայնքապետարանների պատվիրատվությամբ համայնքներում ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային ճանապարհների նորոգման համար իրականացվել են մոտ 74.0 մլն. դրամի աշխատանքներ:

Մարզպետարանի պատվիրատվությամբ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին մարզում իրականացվել են մարզային նշանակության ճանապարհների ձմեռային պահպանության, ընթացիկ պահպանման և շահագործման գծով՝ 161.0 մլն. դրամի աշխատանքներ:

Ոչ պետական միջոցներով 2018 թվականի ընթացքում մարզի ճանապարհաշինարարական և այլ կազմակերպությունների կողմից իրականացվել է ավելի քան 4.7 մլն. դրամի աշխատանք:

Բնակավայրերում երթևեկության անվտանգության բարելավման և ճանապարհատրանսպորտային պատահարների նախականիման նպատակով

Ուսումնասիրվել է Երևան-Երասխ-Գորիս-Մեղրի-Իրանի սահման՝ Սյունիքի մարզով անցնող միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի կահավորման ու պաշտպանիչ կառուցվածքների, ինչպես նաև առկա և բացակայող ճանապարհային նշանների և այլ տեխնիկական միջոցների վիճակը: Խնդրի լուծման նպատակով համապատասխան հիմնավորումներով, վիճակագրությամբ և նկարներով առաջարկություններ է ներկայացվել ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն:

Պատշաճ հսկողություն է իրականացվել մարզի միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհներին հարող տարածքների սանիտարական մաքրման կազմակերպման աշխատանքներին:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

2018թ. ընթացքում մարզում գյուղատնտեսությամբ զբաղվել է 18050 գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություն: Գյուղատնտեսական մթերքների (կաթ, միս, հացահատիկ) վերամշակմամբ զբաղվել են 65, այդ թվում՝ կաթի վերամշակմամբ՝

30, մասնաթերքի արտադրությամբ՝ 5, մրգի և բանջարեղենի պահածոյացմամբ ու վերամշակմամբ՝ 31 գյուղատնտեսական կազմակերպություն:

Մարզի 306,7 հազ. հա գյուղատնտեսական նշանակության հողերից վարելահողերը կազմում են 43.8 հազ.հա, կամ 14.3%-ը. գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման նպատակով գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսությունների կողմից ցանքատարածությունների տակ է դրվել 22,5 հազ.հա: Օգտագործված վարելահողերից հացահատիկային մշակաբույսերի չափաբաժինը կազմում է 14766 հա, այդ թվում՝ աշնանացանը՝ 10156.2հա, գարնանացանը՝ 4612,0 հա, հատիկաընդեղենը՝ 285.4հա, կարտոֆիլի ցանքատարածությունները կազմել են 1315.7հա, բանջարաբոստանային մշակաբույսերինը՝ 752.0հա, տեխնիկական մշակաբույսերինը (կտավատ)՝ 5հա, կերային մշակաբույսերինը (կորնզան, առվույտ և այլն) 5379հա, բազմամյա տնկարկներինը (այգիներ)՝ 2555,7 հա, որից 2328հա պտղատու այգիներ են, իսկ 180,04 հա՝ խաղողի:

Մարզում 2018թ. հիմնվել են նոր ինտենսիվ այգիներ՝ 25,0 հա տարածքով:

2018թ. «Սերմ արտադրողների միություն» ՀԿ-ի և մարզի խոշոր ֆերմերների միջոցով կազմակերպվել են սերմերի արտադրության և վաճառքի աշխատանքներ:

Մարզի «Սերմ արտադրողների միություն» ՀԿ-ի միջոցով որոշակի աշխատանքներ են կատարվել նաև հացահատիկային, կերային և այլ մշակաբույսերի սերմարտադրության ծավալների ավելացման ուղղությամբ: 2018թ-ի ընթացքում ՍԱՄ-ի կողմից մարզի գյուղացիական տնտեսություններին տրվել է 1280 տոննա աշնանացան ցորենի սերմացու: Գարնանացանի համար տրվել է գարնանացան ցորենի 50.0տ, գարու՝ 220.0 տ, առվույտի՝ 5.5տ, վարսակի՝ 38.5տ, կորնզանի՝ 26.5տ սերմացուներ: Գարնանացանը կատարվել է ագրոժամկետներին համապատասխան:

Մարզի համայնքներում գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման համար ՀՀ կառավարությանը ներկայացվել է 750000լ դիզվառելիքի հայտ և փաստացի մարզ է ներկրվել հողօգտագործողներին անհրաժեշտ 252137 լիտր (ընդհանուր արժեքը կազմում է 95.812 մլն.դրամ), 91.7 տոննա գարնանացան գարու սերմացու(27.3 մլն.դրամ), 2,69 տոննա ցորենի, 0.576 տոննա առվույտի, 17.572 տոննա կորնզանի, 0,07 տոննա եգիպտացորենի և 0,005 տոննա սիսեռի սերմացուներ: 2018թ-ի մկնանման կրծողների դեմ պայքարի կազմակերպման նպատակով ստացվել է 502կգ թունակյուլթ (Ռոդիֆակում Ս), որի միջոցով 78 բնակավայրերում պայքար է կազմակերպվել 6284 հա ցանքատարածությունների վրա:

Մարզին անհրաժեշտ ազոտական պարարտանյութի զգալի մասը (1360 տոննա) ձեռք է բերվել «ՀՀ Սյունիքի զարգացման և ներդրումների» հիմնադրամի միջոցով՝ ԻԻՀ-ից, իսկ 460 տոննան՝ Մասիսի «Բերրիություն» ՍՊԸ-ի միջոցով:

Մարզում հունիս-հուլիս ամիսներին տեղացած կարկտահարության և հորդառատ անձրևների հետևանքով տուժել են Գորիսի, Սիսիանի և Կապանի մի շարք համայնքներ, սակայն ՀՀ կառավարության կողմից փոխհատուցում չի տրվել:

2018թ. ընթացքում գյուղատնտեսական աշխատանքներում ներգրավված է եղել մարզում առկա գյուղտեխնիկայի 80%-ը:

2017 թ-ից սկսվել և 2018 թ-ից շարունակվել է ՀՀ կառավարության կողմից սուբսիդավորված վարկերի տրամադրման, լիզինգային եղանակով գյուղտեխնիկայի և գյուղգործիքների ձեռքբերման գործընթացը: Տարվա ընթացքում գյուղտեխնիկայի բազան որոշակի քանակությամբ թարմացվել է: Ձեռք է բերվել 40 միավոր գյուղտեխնիկա և գյուղգործիքներ (12 անիվավոր տրակտոր և 2 կոմբայն):

Մարզը տեխնիկական միջոցներով աջակցել է նաև Արցախում բերքահավաքի իրականացմանը:

Մարզում 2018թ. կատարված ցանքը ամբողջովին հնձվել է: Հացահատիկի միջին բերքատվությունը մարզում կազմել է 21,0 g/հա, նախորդ տարվա 19,5 g/հա-ի փոխարեն:

Համակարգվել և օժանդակություն է ցուցաբերվել գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսությունների կողմից արտադրվող գյուղատնտեսական մթերքների (միս, կաթ, պտուղ, կարտոֆիլ, բանջար) իրացման, ինչպես նաև ոռոգման համակարգի վերանորոգման և շահագործման աշխատանքներին:

Գարնան գյուղատնտեսական աշխատանքների ընթացքում ոռոգման ջրի անխափան մատակարարման կազմակերպման գործընթացի շրջանակներում տարածաշրջաններում վերանորոգվել են գործող պոմպակայանները, ոռոգման ցանցերը:

Մաքրվել է ոռոգման ներքին ցանցերը, բոլոր հայտ ներկայացրած գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին տրվել է անհրաժեշտ չափի ոռոգման ջուր: 2018թ. մարզում ոռոգվող հողատարածքը կազմել է 1483հա: «Սյունիք» ՋՕԸ-ի (ջրօգտագործողների ընկերություն) ուժերով գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին մատակարարվել է 5.6 մլն.խ.մ. ջուր, ոռոգման վարձավճարների գանձումները կազմել են 37.7%՝ նախորդ տարվա 103,7% համեմատ: Նշենք նաև, որ այս տարի Մեղրի տեղամասի 50%-ի գեղչը (21,450 մլն.դրամ), ՀՀ կառավարության կողմից չի հատկացվել:

Ստորև ներկայացվում է վարձավճարների գանձումը 01.01.2018թ.-
01.01.2019թ. դրությամբ:

	Ոռոգվող հողատարածք ը	Մատակարարվ ած ջրի քանակը /հազ.խ.մ./	Հասույթը /հազ.դրամ /	Փաստացի գանձված վարձավճ արը /հազ.դրամ/	Ապառքը /հազ.դրամ/	Ոռոգվո ղ հողատ արածքը
01.01.2018թ.	1540	6553,8	72091,8	74729,0	2637,2	103,7
01.01.2019թ.	1483	5674.3	62417.0	14590.8	-47826.5	23.4

2018թ. աշնանը գյուղատնտեսության բնագավառում կատարվել է խոշոր հողօգտագործողների, անասնապահների, մեղվապահների, ինտենսիվ այգեգործությամբ և ձկնաբուծությամբ զբաղվողների, կոոպերատիվների, անօգտագործելի վարելահողերի գույքագրում և հաշվառում:

21.01.2019 թ. դրությամբ խոշոր եղջերավոր անասնազիխաքանակը, նախնական տվյալներով, կազմում է 48759 գլուխ, այ թվում, կովեր՝ 22024, մանր եղջերավորներ՝ 103310, որից մայրեր՝ 102508 գլուխ, խոզերի՝ 17150գլուխ, թռչուններ՝ 145857 թև, մեղվաբնտանիքներ՝ 39963 փեթակ:

Մարզում 2018թ-ին իրացվել է շուրջ 11.1 հազար տոննա միս (կենդանի գանգվածով), արտադրվել 46.0 հազ.տոննա կաթ և 36.4 մլն հատ ձու և 440 տոննա մեղր:

Անասնաբուժական ծառայության հետ համատեղ վերահսկվել և համակարգվել են գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների դեմ պայքարի աշխատանքները:

Կատարվել են դիագնոստիկ ստուգումներ տուբերկուլոզ և բրուցելոզ հիվանդությունների, պրոֆիլակտիկ միջոցառումներ՝ սիբիրախտ, պաստերիոզ, դաբաղ, խոզերի և թռչնի ժանտախտ հիվանդությունների դեմ: ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կողմից ժամանակին չեն հատկացվել անհրաժեշտ պատվաստանյութեր, որի արդյունքում ունեցանք թռչնի ժանտախտի բռնկումներ:

Տարվա ընթացքում գանգվածային հիվանդություններ չեն արձանագրվել: Արձանագրվել է բրուցելոզ հիվանդություն ընդամենը 72 գլուխ խոշոր և 123 գլուխ մանր եղջերավոր անասունների մոտ, որոնք ենթարկվել են սանիտարական սպանդի:

Մարզում գործում է 13 տոհմային տնտեսություն՝ 1560 գլխաքանակով: Տարվա ընթացքում կատարվել է 2900 գլուխ խոշոր եղջերավոր անասունների (կովերի) արհեստական սերմնավորում:

Անասնազխաքանակի, ինչպես նաև անասնաբուժական մթերքների ավելացման նպատակով խնդիր է դրվել արհեստական սերմնավորման ճանապարհով մայրական կազմի ավելացում տարեկան 5%-ով: Այս կարևոր խնդիրը լուծելու համար վերապատրաստվել են համապատասխան մասնագետներ (Սիսիանում-15, Գորիսում-12, Կապանում-2): Այդ գործում աջակցություն է ցուցաբերվել ՌԶԳ ծրագրի կողմից:

Արոտային շրջանում անասնաբուժական ծառայության հետ համատեղ աջակցություն է ցուցաբերվել գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին պրոֆիլակտիկ միջոցառումները ժամանակին կատարելու և արոտային շրջանը կազմակերպված անցկացնելու համար:

Սահմանվել է առավել ուժեղացված հսկողություն մսամթերքների վաճառքի կետերում: Մսի վաճառքը թույլատրվում է միայն փորձաքննության արդյունքներից ելնելով: Այդ նպատակով մարզի բոլոր քաղաքներում բացվել են փորձաքննության լաբորատորիաներ: Աշխատանքներ են տարվում իսպառ վերացնելու մսի բակային, փողոցային վաճառքը:

Դոնոր կազմակերպությունների կողմից ոլորտում իրականացվել են ավելի քան մոտ 1.0 մլրդ. դրամի ներդրումային ծրագրեր՝ ֆերմերային տնտեսություններին աջակցության, ներտնտեսային ոռոգման ցանցի և ջրամատակարարման համակարգի վերակառուցման նպատակով:

Անհրաժեշտ ուշադրություն է դարձվել բնության և շրջակա միջավայրի պահպանությանը, ապահովվել համագործակցություն բնապահպանական խնդիրներ իրականացնող հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Աջակցություն է ցուցաբերվել «Չանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կենսաբազմազանության ապահովման և կայուն զարգացման ծրագրերին:

Շարունակվում է ՀՀ բնապահպանության նախարարության, ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի և գերմանական զարգացման բանկի միջև կնքված համաձայնագրի շրջանակներում 2012թ. սկսված «Շիկահողի կենսոլորտային արգելոցի հիմնադրման և շրջակա համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը», որի ընդհանուր արժեքը կկազմի է 8.25 մլն եվրո:

«Չանգեզուր» կենսոլորտային համալիրի պահպանության, գիտական ուսումնասիրությունների, անտառատնկման աշխատանքների կատարման նպատակով 2018թ. պետական բյուջեից տրամադրվել է մոտ 141.3 մլն. դրամ:

ՀՀ կառավարության բարեգործական ծրագրերի համակարգման հանձնաժողովի, ՀՀ բնապահպանության նախարարության, «Կովկասի բնության հիմնադրամ»-ի և «Չանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ միջև 28.02.2018 թվականին կնքված դրամաշնորհի պայմանագրի շրջանակներում ֆինանսավորվող 2018 թվականի ծրագրի համաձայն «Կովկասի բնության հիմնադրամ»-ի միջոցներով Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարության կողմից «Չանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ում իրականացվել է մոտ 62.4 մլն. դրամ ընդհանուր արժեքով ծրագրեր:

Մշտական աջակցություն է ցուցաբերվել թափոնների վերամշակման, վնասագերծման, պահպանման և փոխադրման ուղղությամբ տարվող աշխատանքների կազմակերպմանը: Մարզի առողջապահական ընկերությունները համապատասխան պայմանագրեր են կնքել վտանգավոր բժշկական թափոնների վերամշակման վնասագերծման համար:

Հանրապետական գործադիր մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների հետ հաշվետու ժամանակահատվածում համատեղ աշխատանքներ են տարվել մարզի ֆլորայի և ֆաունայի պահպանման և վերարտադրման, ինչպես նաև իրավախախտումների կանխման ուղղությամբ:

Համակարգված աշխատանքներ են տարվել բնօգտագործման և բնապահպանական վճարների պատշաճ կարգով վճարումներն ապահովելու, ոլորտում արձանագրված իրավախախտումներից գոյացած վարչական տուգանքները պետբյուջե մուտքագրելու ուղղությամբ (հաշվարկված վնասների և պատժամիջոցների դիմաց 2018 թվականի ընթացքում պետբյուջե է մուտքագրվել մոտ 4.2 մլն.դրամ):

Աշխատանքներ են տարվել համայնքների ընդհանուր օգտագործման տարածքներում ապօրինի ծառահատումների, աղբակույտերի և արտադրական թափոնների տեղափոխման ուղղությամբ: Տեղական ծրագրեր են մշակվել նաև գյուղական համայնքներում ծառատնկումների կազմակերպման, փողոցների մաքրման ուղղությամբ:

Սահմանված պարբերականությամբ (ամիսը 3 անգամ) սպասարկող մարզային կազմակերպությունների կողմից մարզի միջպետական, ինչպես նաև զբոսաշրջային կենտրոններ (Տաթևի վանական համալիր, ճոպանուղի, Վահանավանք և այլն) տանող հանրապետական նշանակության ճանապարհների և դրանց հարակից տարածքներում կատարվում են սանիտարական մաքրման աշխատանքներ: Ճանապարհների առանձին հատվածներում և բնակավայրերի մերձակայքում տեղադրվել են աղբարկղեր: Կատարված աշխատանքների արդյունքում ճանապարհների սանիտարական վիճակը գտնվում է բարվոք վիճակում:

Օրենսդրության պահանջներին համապատասխան շահագրգիռ կազմակերպությունների, համայնքների վարչական ղեկավարների և Հ/Կ-ների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ 2018թ. մարզպետարանում կազմակերպվել է ոլորտին առնչվող ծրագրերի իրականացման հետ կապված նախնական գնահատման հայտերի և դրանց փորձաքննական գործընթացի վերաբերյալ հանրային քննարկումներ: Ուսումնասիրվել են համապատասխան փաստաթղթերը, օրենքով սահմանված ժամկետներում կազմակերպվել և ապահովվել է հասարակայնության իրազեկումը և լուումները: Զննարկման արդյունքները և հասարակայնության կարծիքները ներկայացվել են ՀՀ բնապահպանության նախարարություն, «Բնապահպանական փորձաքննություն» ՊՈԱԿ:

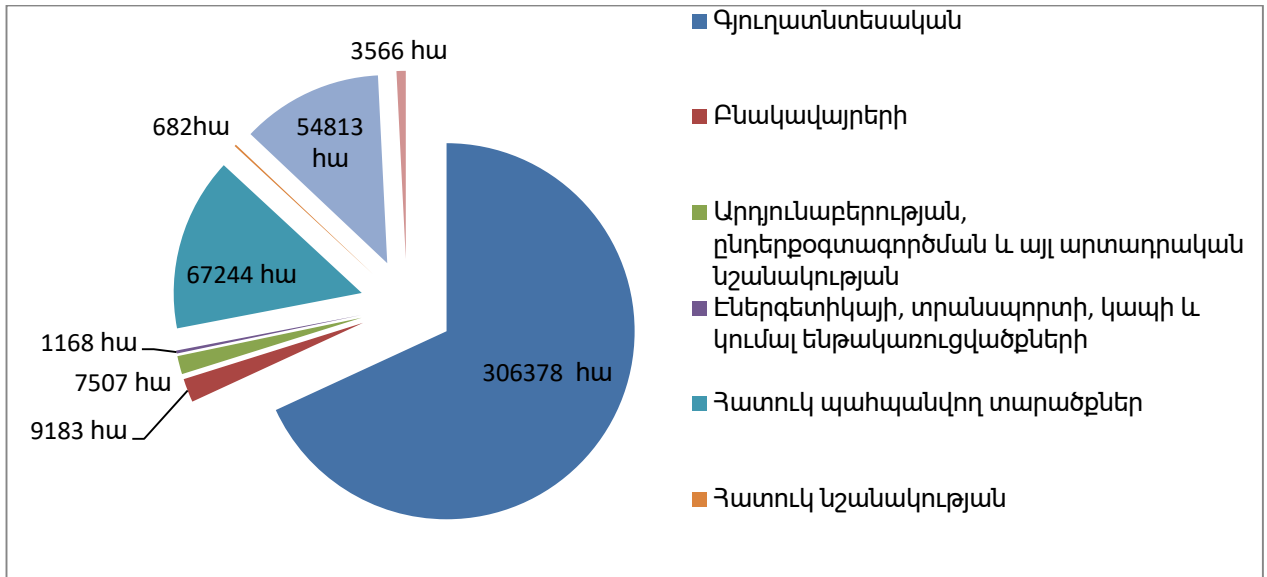
Ապահովվել է նաև համագործակցությունը բնական պաշարների և ընդերքօգտագործման բնագավառում: Մարզի 44 հանքավայրերի (12-ը մետաղական, 32-ը ոչ մետաղական) համար տրվել են ընդերքօգտագործման լիցենզիաներ, որոնցից ներկայումս շահագործվում է 30-ը /7-ը մետաղական, 23-ը ոչ մետաղական/: Բոլոր հանքօգտագործողներն ունեն հողհատկացման և ընդերքի օգտագործման համապատասխան փաստաթղթեր:

Թվով 13 կազմակերպություն ունեն ընդերքն օգտակար հանածոների շահագործման նպատակով ուսումնասիրության լիցենզիաներ:

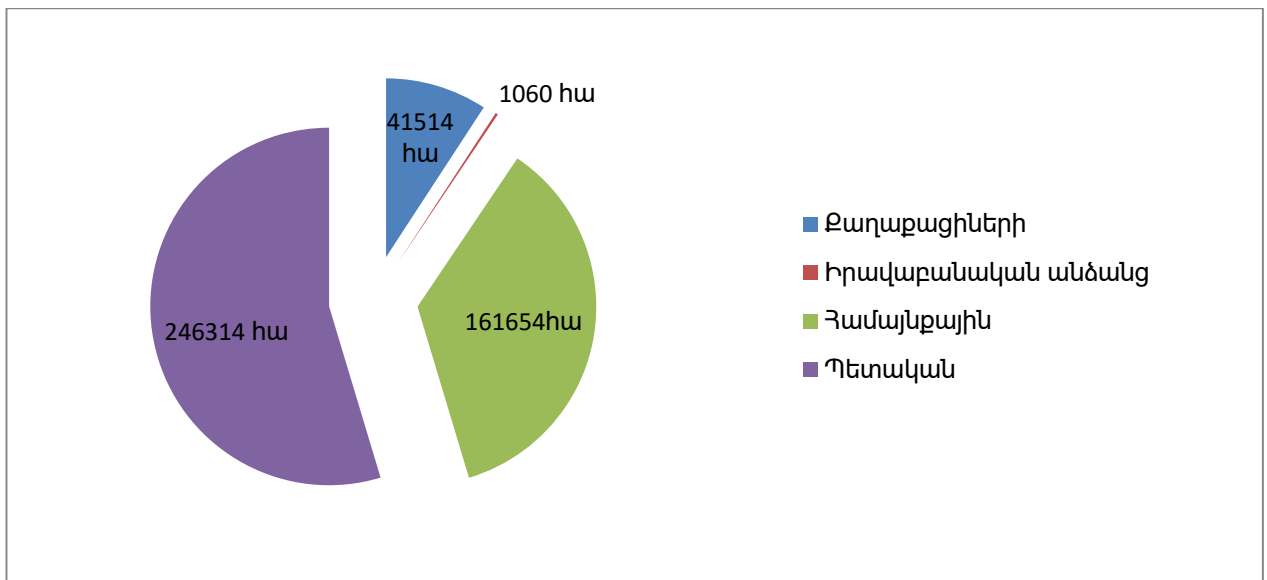
Հողաշինության և հողօգտագործման բնագավառ

Սյունիքի մարզի վարչական տարածքը կազմում է 450542 հա, կամ Հայաստանի Հանրապետության վարչական տարածքի 15.1%-ը: Սյունիքի մարզի հողային ֆոնդը.

1. ըստ նպատակային նշանակության ունի հետևյալ պատկերը.

2. ըստ սեփականության սուբյեկտների ունի հետևյալ պատկերը.

Մարզի 306.38 հազ.հա գյուղատնտեսական նշանակության հողերից վարելահողերը կազմում են 43.96 հազ.հա, կամ 14.3%-ը: 2018թ. գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման նպատակով վարելահողերից օգտագործվել է 37.3 հազ.հա /84.8%/: Բարձրադիր գոտիներում գտնվելու, մեծ թեքություններ ունենալու և տնտեսապես ոչ շահավետ լինելու պատճառներով համայնքներում չի օգտագործվել մոտ 6.7 հազ.հա վարելահող, այդ թվում՝ 3.6 հազ.հա պետական և համայնքային սեփականության:

Մարզի պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերից (անկախ հողամասերի նպատակային նշանակությունից) 2018թ. հողօգտագործողների կողմից օգտագործվել է (վարձակալություն, կառուցապատման իրավունք, սերվիտուտ և այլն) 44.7 հազ. հեկտար՝ տարեկան 592.2 մլն դրամ վճարով: 2018 թվականի հողօգտագործման վճարների /ներառյալ ապառքներ/ գանձումները կազմել են 587.4 մլն. դրամ կամ 99.2%:

2018թ. վարչական հսկողության աշխատանքների շրջանակներում մարզի թվով 4 համայնքներում իրականացվել են ընթացիկ ստուգումներ՝ հողօգտագործման բնագավառում հողային օրենսդրության պահանջների կատարման, հողամասերն ըստ նպատակային և գործառնական նշանակության օգտագործելու, պետական և

համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի օտարման և օգտագործման տրամադրման գործընթացների նկատմամբ: Ստուգումների արդյունքներով վարչական պատասխանատվություն առաջացնող խախտումներ չեն արձանագրվել:

2018թ-ին մարզի 8 համայնքներից 6-ում տարբեր նպատակային նշանակության հողամասերից աճուրդ վաճառքի ձևով օտարվել է 45.37 հա հողամասեր, որից 40.62 հա գյուղատնտեսական նշանակության, կամ 9.4%ով պակաս, քան 2017թ-ին: Հողերի օտարումից տեղական բյուջեներ են մուտքագրվել 44.03 մլն. դրամ, որը օտարված հողամասերի կադաստրային արժեքների հանրագումարը գերազանցում է 21.0 մլն.դրամով:

2018թ. ընթացքում համայնքների ղեկավարների կողմից կազմվել և ՀՀ Սյունիքի մարզպետին է առաքվել 8 համայնքներում, հողերի նպատակային նշանակության փոփոխության թվով 33 առաջարկներ /հողաշինարարական գործեր, 65 միավոր/: Հողերի օգտագործման ժամանակավոր սխեմաների համաձայնեցման միջգերատեսչական հանձնաժողովը 24 փաթեթների վերաբերյալ տվել է դրական եզրակացություններ: ՀՀ կառավարության որոշումներին /28.12.2011թ. N1918-Ն և N1920-Ն/ համապատասխան միջգերատեսչական հանձնաժողովների եզրակացությունների հիման վրա համայնքների ավագանիների որոշումներով 2018թ. փոփոխվել են համայնքների վարչական տարածքներում գտնվող 31.07 հա հողատարածքների նպատակային նշանակությունները՝ որը խթան կհանդիսանա ինչպես Էներգետիկայի՝ այդ թվում վերականգնվող, արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման, բջջային կապի, ջրամատակարարման, գյուղատնտեսական արտադրական և հասարակական սպասարկման ոլորտների, այնպես էլ համապատասխան համայնքների սոցիալ տնտեսական զարգացմանը: Հողամասերի նպատակային նշանակության փոփոխությամբ պայմանավորված 2018թ. հողօգտագործողների կողմից կատարվել է 463.5 մլն. դրամի կապիտալ ներդրումներ:

2018թ. հողամասերի նպատակային նշանակությունների փոփոխության արդյունքում որպես կադաստրային արժեքների տարբերություն համայնքների բյուջեներ են մուտքագրվել ավելի քան 1.0 մլն. դրամ /100%/:

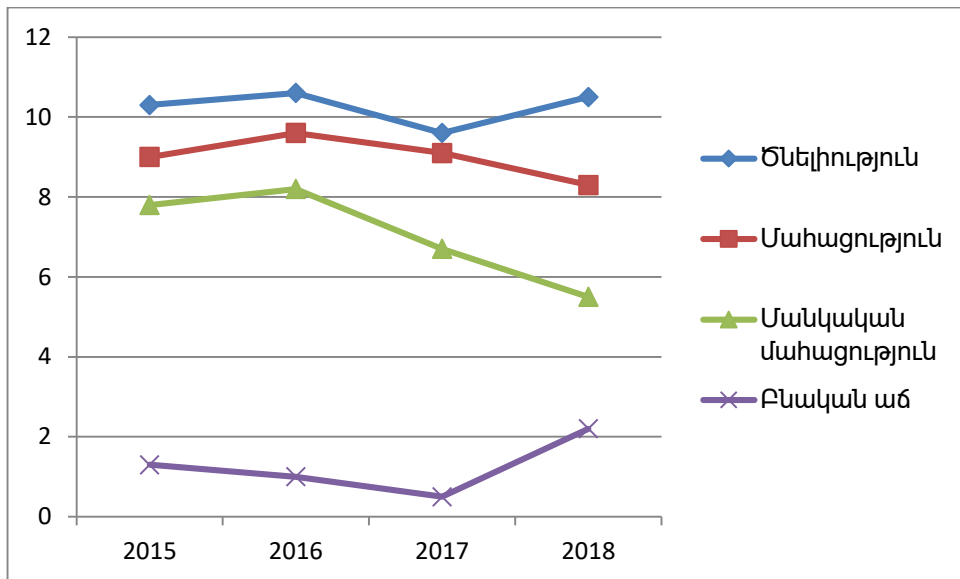
Առողջապահության բնագավառ

2018թ. մարզպետարանի ուշադրության կենտրոնում են եղել մարզում գործող առողջապահական հաստատությունների համաչափ զարգացման, բուժօգնության որակի ու մատչելիության բարձրացման հարցերը, ինչպես նաև առողջապահական ընկերությունների նյութատեխնիկական բազայի հագեցման և կադրերով համալրման գործընթացները, ֆինանսական միջոցների արդյունավետ կառավարումը:

2018 թվականին մարզում գրանցվել է 1448 ծնունդ, ծնելիությունը կազմել է 10.5 (2017թ.`9.6, 2016թ.`10.6, 2015թ.` 10.3,) պրոմիլե և 1142 մահ՝ մահացության ցուցանիշը կազմել է 8.3 (2017թ.`9.1, 2016թ.`9.6,2015թ.`9.0,) պրոմիլե: Բնական աճը կազմել է 2.2 (2017թ.`0.5, 2016թ.`1.0, 2015թ.`1.3) պրոմիլե: Մանկական մահացությունը կազմել է 5.5(2017թ.` 6.7, 2016թ.`8.2, 2015թ.`7.8,) պրոմիլե:

2018 թվականին արձանագրվել է բնակչության բնական աճի ցուցանիշի գերազանցում նախորդ տարվա նկատմամբ մոտ 4.4 անգամ և այն պայմանավորված էր ինչպես ծնելիության մակարդակի բարձրացմամբ, այնպես էլ մահացության ցածր ցուցանիշով(գծապատկեր 1)

Գծապատկեր1

Մարզում գործում են մարզային ենթակայության 17 առողջապահական ընկերություններ և կազմակերպություններ, որոնք մատուցում են արտահիվանդանոցային, հիվանդանոցային, մասնագիտական (սյարդահոգեբուժական) դիսպանսերային և շտապ օգնության ծառայություններ: Մարզային ենթակայության առողջապահական ընկերություններում աշխատում է 1286 մարդ, որից 238 բժիշկ, 669 միջին բուժաշխատող: 10000 բնակչի հաշվով բուժապասարկում են իրականացրել 17.1 բժիշկ և 48.3 միջին բուժաշխատող:

Ստացիոնար բժշկական հաստատություններում ծավալված է 420 մահճակալ:

2018 մարզի հինգ բժշկական կենտրոններում և սյարդահոգեբուժական դիսպանսերում հիվանդանոցային ստացիոնար բուժօգնություն են ստացել 9342 /2017թ.՝ 11241, 2016 թ.՝ 12195/ հիվանդներ, որից 1726 /2017թ.՝ 1293, 2016 թ.՝ 1027/ հիվանդներ բուժվել են վճարովի հիմունքներով, իսկ 301 /2017թ.՝ 284, 2016թ.՝ 299/ համավճարի կիրառման սկզբունքով:

2018 թվականին մարզի բժշկական կենտրոններում ծնվել են 1331 երեխա, 0-1 տարեկան հասակում մահացել է 6 (2017թ.՝ 9, 2016թ.՝ 7, 2015թ.՝ 6, 2014թ.՝ 13) երեխա, որից 5 երեխա 0-6 օրական հասակում: Արձանագրվել է 6 մեռելաձևության դեպք, պերինատալ մահացության ցուցանիշը կազմում է 8.2 պրոմիլե (2017թ.՝ 8.1, 2016 թ.՝ 11.2 պրոմիլե): Մարզում 2018 թվականին մայրական մահացության դեպք չի արձանագրվել: 2018 թվականի ընթացքում մարզում գրանցված ծնունդների 91.9% (2017թ.՝ 91.7%, 2016 թ.՝ 90.6%) իրականացվել է մարզի ծննդօգնություն իրականացնող 5 բժշկական կենտրոններում:

2018 թվականին առողջության առաջնային պահպանում իրականացնող հաստատությունների այցելությունների թիվը կազմել է 443149 /2017թ.՝ 431631/, մեկ բնակչի հաշվով հաճախումների թիվը կազմում է 3.2 /2017թ.՝ 3.1/: Նեղ մասնագիտական և դիսպանսեր հսկողության տակ գտնվում է 20880 /2017թ.՝ 22183/ հիվանդ:

Կազմակերպվել է անվճար և արտոնյալ պայմաններով դեղամիջոցներ ստանալու իրավունք ունեցող անձանց դեղերով ապահովման գործընթացը: ՀՀ առողջապահության նախարարությունից ստացվել և բաշխվել է կենտրոնացված գնումներով ձեռք բերված 68.9 մլն դրամի, իսկ մարդասիրական օգնության ճանապարհով՝ 68.9 մլն դրամի դեղորայք, բժշկական պարագաներ: 2018 թվականին մարզի բուժհաստատությունների կողմից հիվանդներին հատկացվել է 21.2 /2017թ.՝ 32.3/ մլն. դրամի անվճար և արտոնյալ պայմաններով տրամադրվող դեղորայք:

2018թ. շտապօգնության ծառայությունը իրականացրել է 15513 /2017թ.՝ 16645/ կանչ, արդյունքում հոսպիտալիզացվել է 2294 /14.8%/ հիվանդ, շարունակում է աճել

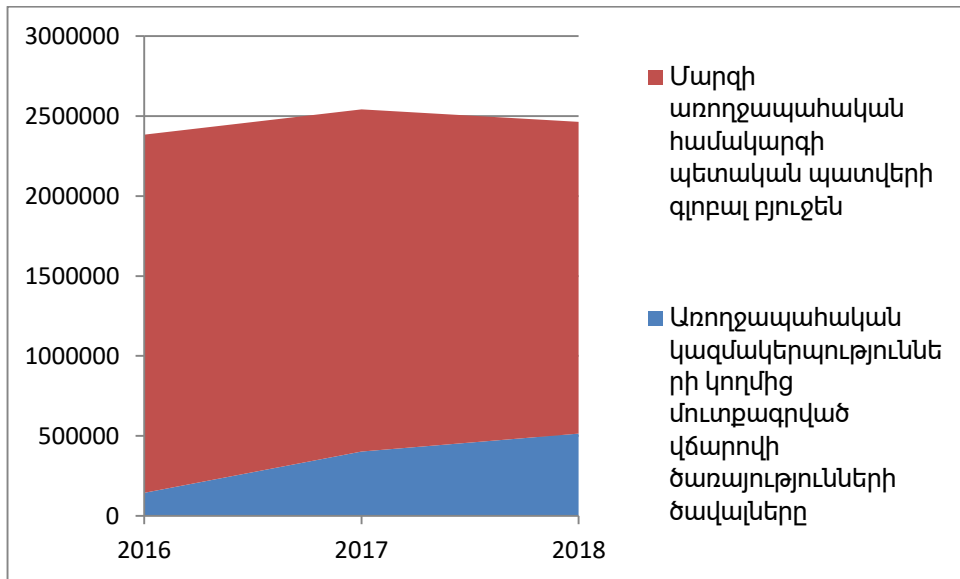
գյուղական վայրերից ստացված և սպասարկված կանչերի թիվը: Մարզի 5 բժշկական կենտրոնների շտապ օգնության ծառայությունները հագեցվել են նոր սանիտարական նշանակության թվով 13 տրանսպորտային միջոցներով, որից 4՝ ռեանիմոբիլներ են:

2018 թվականին բարելավվել են որոշ առողջապահական կազմակերպությունների շենքային պայմանները՝ «Գորիսի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ պոլիկլինիկական մասնաշենքում մասնավոր ներդրողի միջոցներով (4. 5 մլն. դրամ) իրականացվել է կոսմետիկ վերանորոգում:

Առանձնակի ուշադրություն է դարձվել բժշկական բարձր որակավորում ունեցող կադրերով մարզի առողջապահական համակարգը համալրելու խնդրին՝ հրավիրված 14 մասնագետների համար ստեղծվել են բավարար կենցաղային և արտոնյալ աշխատանքային պայմաններ:

Մարզում գործող բոլոր առողջապահական կազմակերպությունների պետական պատվերի գլոբալ բյուջեն նախատեսվել էր 1.95 մլրդ դրամ, որից 1.153.0 մլրդ դրամը՝ արտահիվանդանոցային և 800.0մլն.դրամը՝ հիվանդանոցային ծառայությունների գծով: 2018 թվականին պետական պատվերի գլոբալ բյուջեի կատարողականը կազմել է 1.94 մլրդ.դրամ, ՊԱԳ-ի կողմից ընդունվել և փոխհատուցվել է 1.686 մլրդ. դրամ:

Վճարովի ծառայությունները 2018 թվականին մուտքագրվել է 514.6 /2017թ՝.402,4; 2016թ՝.144,6/մլն.դրամ՝ կանխատեսվող 482.0 մլն. դրամի փոխարեն: Մարզի առողջապահական համակարգի ֆինանսական հոսքերը ներկայացված են ստորև.

2017 թվականին առողջապահության ոլորտում իրականացված կառավարման համակարգի բարեփոխումները շարունակվել են նաև 2018 թվականին, մասնավորապես շարունակվել է արդյունավետ պայքարը համակարգում ֆինանսական միջոցների սովերային շրջանառության դեմ:

Առողջապահության ոլորտում որոշ միջազգային կազմակերպությունների և հիմնադրամների գործունեությունը ապահովել է համակարգի արտաբյուջետային հոսքերը, մասնավորապես.

<<Չանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ>> բարեգործական հիմնադրամի կողմից մարզի բնակչությանը աջակցություն է ցուցաբերվել Հայաստանի Հանրապետությունում և արտերկրում բժշկական օգնության և սպասարկման ծառայություններից օգտվելու և անհրաժեշտ դեղամիջոցների ձեռք բերման հարցում, որի գումարը կազմել է 143.9 մլն. դրամ

«Սյունիքի մարզի զարգացման և ներդրման հիմնադրամ» բարեգործական կազմակերպության կողմից առողջապահության բնագավառում տարբեր ծրագրի շրջանակներում իրականացվել են 23.2մլ. դրամի ներդրումներ:

2018 թվականին շարունակվել են «Վորլդ Վիժն Հայաստան» միջազգային բարեգործական կազմակերպության կողմից ՀՀ Սյունիքի մարզում իրականացվող աշխատանքները՝ 0-5 տարեկան երեխաների առողջ սնուցման, ճիշտ խնամքի ու զարգացման, պերինատալ և նորածնային խնամքի բարելավման, ծնողական ուսուցման բնագավառներում, շարունակվել են համակարգի առաջնային օղակում արդյունավետ ծնողական դպրոցների ստեղծման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները: Ընդհանուր առմամբ կազմակերպության կողմից մարզի առողջապահության ոլորտում ներդրված միջոցները կազմել են 43.7 մլն. դրամ:

«Հովարդ Կարագյոզյան» Բժշկական Բարեգործական Հասարակական Կազմակերպության կողմից մարզում մինչև 14 տարեկան երեխաների ատամնաբուժական, ակնաբուժական ծառայություններ մատուցելու նպատակով, լսողական խնդիրներ ունեցող երեխաներին աջակցելու ծրագրերի շրջանակներում իրականացվել են 35.1 մլն. դրամի ներդրումներ:

Ընդհանուր առմամբ համակարգի արտաբյուջետային հոսքերը, որոնք ապահովել են այլ կազմակերպություններ, կազմել են՝ 249.9 մլն. դրամ:

Սոցիալական ապահովության բնագավառ

2018թ. դեկտեմբեր ամսվա դրությամբ ընտանեկան նպաստի համակարգում ընդգրկված են եղել 2070, իսկ սոցիալական նպաստի համակարգում՝ 1056 ընտանիք: Նախորդ տարվա համեմատ նպաստի համակարգում ընդգրկված ընտանիքների թիվը պակասել է 242-ով: Ընտանեկան նպաստի միջին ամսական չափը կազմել է 28.5 հազ.դրամ: Յուրաքանչյուր ամիս, 168 ընտանիք ընդգրկվել է եռամսյակային դրամական օգնության ցուցակներում:

Զեռնարկվել է համապատասխան միջոցներ մարզում ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի ներդրման ապահովման ուղղությամբ: Կապան քաղաքում համալիր սոցիալական ծառայությունների կենտրոն հիմնելու համար «Կապանի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ հաշվեկշռում գտնվող նախկին ծննդատան շենքից, ՀՀ կառավարության 2018թ փետրվարի 15-ի N 131-Ա որոշմամբ 732,81 քառ մետր ընդհանուր մակերեսով տարածք է հատկացվել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարությանը՝ անժամկետ և անհայտուց օգտագործման իրավունքով:

Զեռնարկվել է համապատասխան միջոցներ՝ նպաստի համակարգին պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հասցեականության ապահովման և նպատակային օգտագործման ուղղությամբ:

Մարզի սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալություններում իրականացվել են աուդիտորական ուսումնասիրություններ:

Նպաստառու 451 ընտանիքներում կատարված սոցիալ-տնտեսական վիճակի ուսումնասիրություններով հայտնաբերվել են ընտանեկան նպաստի նշանակման և վճարման կարգի կոպիտ խախտումներ, որոնց վերաբերյալ կազմվել են համապատասխան արձանագրություններ: Ուսումնասիրությունների արդյունքով դադարեցվել է 57 ընտանեկան նպաստի վճարումները: Գորիսի և Մեղրու սոցիալական աջակցության տարածքային գործակալություններում կատարված ուսումնասիրությունների նյութերը հանձնվել են իրավապահ մարմիններին: Երկուսի դեպքով էլ հարուցվել է քրեական գործ:

Տեղեկատվական բազաների համադրմամբ և կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքով արձանագրված գերավճար գումարները սահմանված կարգով հետ է գանձվում պետական բյուջե: 2018թ. սոցիալական աջակցության 4 տարածքային գործակալությունների կողմից հետ է գանձվել 1.029.000 դրամ:

2018 թվականին շարունակվել են ՀԽՍՀ խնայբանկում ներդրված ավանդների փոխհատուցման աշխատանքները. փոխհատուցում է տրամադրվել 406 անձանց՝ շուրջ 80.6 մլն. դրամ գումարի չափով:

Կենսաթոշակային ապահովությունը հիմնականում իրականացվում է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայության 4 տարածքային ստորաբաժանումների միջոցով: Մարզում հաշվառված է 25617 թոշակառու, հաշմանդամության կենսաթոշակ է ստանում 9220 մարդ:

Չբաղվածության տարածքային կենտրոններում գրանցված աշխատանք փնտրող 3293 քաղաքացիներից 2997-ը ունեցել են գործազուրկի կարգավիճակ:

«Հայաստանի Հանրապետության 2018թ. պետական բյուջեի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզպետարանին բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման «Այլ նպաստներ բյուջեից» հոդվածով նախատեսված 29.026.800 դրամն ամբողջությամբ ուղղվել է սոցիալապես անապահով քաղաքացիներին օգնություն հատկացնելուն. նշված հատկացումների հաշվին, 913 սոցիալապես անապահով քաղաքացիների տրվել է դրամական օգնություն:

«Սյունիքի մարզի զարգացման և ներդրման» հիմնադրամի կողմից սոցիալական ոլորտի տարաբնույթ խնդիրների (քառօրյա պատերազմում զոհված 14 զինծառայողների ընտանիքներին հատկացվել է ամսական 150.0 հազ.դրամ օգնություն, տրանսպորտի գնի սուբսիդավորման և այլ) լուծմանն ուղղվել է ավելի քան 79,6 մլն. դրամ:

Մարզում ոլորտի գերակա խնդիր են մնում զբաղվածության, նոր աշխատատեղերի ստեղծման և ըստ այդմ սոցիալական լարվածության մեղմման և բնակչության բարեկեցության աճի ապահովման հարցերը:

Ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բնագավառ

Մարզպետարանը համակարգված աշխատանքներ է իրականացրել ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված պետական նպատակային ծրագրերի կատարման ապահովման ուղղությամբ:

Մարզում հաշվառվել է առանց ծնողական խնամքի մնացած 11 երեխա: Որպես երեխա որդեգրել ցանկացող անձ հաշվառված է 15 անձ, իսկ որպես որդեգրման ենթակա երեխա՝ 1: Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 130 երեխաների տրվել է վկայագիր:

Մարզում մուրացիկ և թափառաշրջիկ երեխաներ հաշվառված չեն: Ոստիկանության կողմից պրոֆիլակտիկ հաշվառման է վերցվել 24 իրավախախտ, հաշվառումից հանվել է 15 երեխա: Իրականացվել է նրանց ընտանիքների կարիքների գնահատում և կազմվել՝ անհատական վերականգնողական ծրագրեր: Հակասոցիալական վարք դրսևորած 9 անչափահասներ ուղղորդվել են Կապանի մանկական կենտրոն , որտեղ նրանց հետ տարվել են սոցիալ-հոգեբանական վերականգնողական աշխատանքներ:

Կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող 123 երեխաների տվյալներ մուտքագրվել են Նորք տեղեկատվավերլուծական կենտրոնի «Մանուկ» բազա:

Հայ օգնության ֆոնդի հովանավորչական ծրագրում ընդգրկված միակողմանի և երկկողմանի ծնողազուրկ 265 երեխաներ ստացել են ֆինանսական աջակցություն:

Վոլո՛ Վիժն միջազգային կազմակերպության հետ համագործակցության արդյունքում մարզի սոցիալապես անապահով ընտանիքների 204 երեխաներ իրենց

ամառային հանգիստը անց են կացրել Հանքավանի «Չեփյուռ», իսկ Հայ օգնության ֆոնդի հովանավորչական ծրագրում ընդգրկված 36 հոգի՝ «Արագած» ճամբարներում:

Ընտանիքի օրվա առթիվ «Սյունիքի մարզի զարգացման և ներդրման հիմնադրամի» հետ համագործակցության արդյունքում մարզի սոցիալապես անապահով 65 ընտանիքների տրվել է աջակցություն՝ հագուստի, սննդի և կենցաղային տեխնիկայի տեսքով, իսկ ամանորյա տոների կապակցությամբ մարզում հաշվառված հինգ և ավելի երեխաներ ունեցող 63 նպաստառու, ինչպես նաև առանց ծնողական խնամքի մնացած 28 երեխաների ընտանիքներին տրվել է նյութական աջակցություն:

Ապահովվել է կանանց և տղամարդկանց իրավահավասարության քաղաքականության և բռնության կանխարգելման 2018 թվականին նախատեսված միջոցառումների իրականացումը:

Շարունակվել է համագործակցությունը մարզում գործող երեխաների և կանանց իրավունքների պաշտպանությամբ զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Կրթության բնագավառ

2018 թվականի ընթացքում համակարգված աշխատանք է կատարվել մարզի տարածքում գործող պետական կրթական հաստատությունների գործունեության բարելավման, կառավարման արդյունավետության բարձրացման, պետական ուսումնական ծրագրերի իրականացման և կրթության որակի բարելավման ուղղությամբ:

2018 թվականից շարունակվել են դպրոցների և նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների վերանորոգման, տեխնիկական վերազինման, գույքի թարմացման, ուսուցիչների և դաստիարակների մասնագիտական կարողությունների բարձրացման, նախադպրոցական և մասնագիտական կրթության զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը: Ատեստավորման աշխատանքները պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու և անցկացնելու նպատակով ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության Կրթության ազգային ինստիտուտի Կապանի և Գորիսի մասնաճյուղերում անցկացվել են հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ատեստավորման ենթակա ուսուցիչների նախաատեստավորման վերապատրաստման դասընթացները:

Հայաստանի շախմատի ֆեդերացիայի և շախմատի ակադեմիայի հետ համատեղ 2018 թվականի հուլիսի 10-ից 20-ը անց են կացվել վերապատրաստման և որակավորման դասընթացներ շախմատ դասավանդող ուսուցիչների համար:

Հետևողական աշխատանքներ են իրականացվել, որպեսզի դպրոցները սահմանված կարգով և ժամկետներում իրենց պաշտոնական կայքերում տեղադրեն եռամսյակային ֆինանսական հաշվետվությունները, նախահաշիվները և դպրոցի ներքին գնահատումը:

Համաձայն ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2010թ նոյեմբերի 24-ի N 1640-Ն հրամանի՝ հաշվառվել է մարզպետարանի համակարգի դպրոցների աշակերտների շարժն ըստ եռամսյակների:

Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների կոլեգիալ կառավարման մարմինների՝ խորհուրդների անվանական կազմերում կատարվել է 30 փոփոխություն:

2017-2018 ուստարվա շրջանավարտներին տրվել են 1290 սովորական նմուշի հիմնական կրթության և 82 գերազանցության նմուշի վկայականներ, 385 սովորական և 2 գերազանցության նմուշի ատեստատներ:

Մարզում գործում է 117 հանրակրթական ուսումնական հաստատություն, որից 111-ը՝ մարզային ենթակայության, 6-ը՝ ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության:

Դպրոցական տարիքի 16931 աշակերտներ ընդգրկվել են մարզի ուսումնական հաստատություններում: Մարզային ենթակայության 111 հանրակրթական

ուսումնական հաստատություններում կոմպլեկտավորվել է 1030.25 դասարան՝ 14817 աշակերտով, այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 339 աշակերտ:

Մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 18 աշակերտ 2018 թվականին ստացել է տնային ուսուցում:

Մարզում հաշվառված նախադպրոցական տարիքի 6479 երեխայից 4451-ը ընդգրկվել է մարզի թվով 42 նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում (համայնքների խոշորացումից հետո Սիսիան համայնքի գյուղական բնակավայրերում գործող նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունները միավորվել են քաղաքային նախադպրոցական հաստատություններին և գործում են որպես դրանց կից խմբեր), իսկ 139-ը՝ թվով 15 այլընտրանքային նախակրթարաններում:

Մարզի բոլոր դպրոցներն ապահովված են ինտերնետային կապով, համակարգիչների թիվը կազմում է 1368: Մեկ դպրոցում միջին հաշվով կա 11 համակարգիչ, իսկ յուրաքանչյուր 100 երեխային բաժին է ընկնում միջինը 12 համակարգիչ:

23 դպրոցում գործում են ռեբուտաշինության լաբորատորիաներ:

Մարզի բոլոր դպրոցներն ընդգրկված են Հայաստանի կրթական /ՅՈՒՆԵՍԿՕ/ և Dasaran.am միջդպրոցական ինտերակտիվ ցանցերում:

2018թ առարկայական օլիմպիադաների մարզային փուլին մասնակցել է 600 աշակերտ, որոնցից 107-ը՝ նաև հանրապետական փուլին: Հանրապետական փուլի մասնակից աշակերտներից 46-ը գրավել է մրցանակային տեղ: Մարզային փուլի առաջինից երրորդ տեղեր զբաղեցրած աշակերտները Սյունիքի մարզպետի կողմից պարգևատրվել են դիպլոմներով:

2017-2018 ուսումնական տարում միջնակարգ կրթության շրջանավարտների թիվը կազմել է 607 աշակերտ, որոնցից 365-ը կամ 60%-ը ներկայացրել է միասնական քննության հայտ:

2018թ. «Գերազանցության մեդալի» հավակնորդ 18 աշակերտից 8-ը կարողացել է հաջողությամբ հաղթահարել քննական շեմը և արժանանալ Գերազանցության մեդալի:

2018 թվականի բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների առկա ուսուցման ընդունելության քննությունների նպատակային տեղերի մրցույթին մասնակցելու համար ուղեգիր է տրվել մարզի յոթ շրջանավարտի:

Կազմակերպվել են «Տարվա լավագույն տնօրեն», «Տարվա լավագույն ուսուցիչ», «Տարվա լավագույն զինղեկ և լավագույն քաղաքաշտպանության շտաբի պետ» և «Տարվա լավագույն դաստիարակ» մրցույթները: Կազմակերպվել և համակարգվել են նախազորակոչային և զորակոչային տարիքի երիտասարդության 2018թ. հանրապետական ռազմամարզական խաղերի դպրոցական, ՀՀ դպրոցականների 1-6-րդ դասարանների աշակերտների շրջանում անցկացվող «ԱԺ գավաթի խաղարկության» մարզային, ՀՀ անկախության 28-րդ տարեդարձին նվիրված դպրոցականների հանրապետական 28-րդ մարզական խաղերի, ինչպես նաև դպրոցականների շախմատի հանրապետական 12-րդ օլիմպիադայի տարածքային փուլերը:

«Կորյուն» ռազմամարզական խաղերին Գորայքի դպրոցի թիմը հանրապետական փուլում գրավեց 4-րդ տեղը:

«Անտարես» հրատարակչությունը ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության հետ համատեղ կազմակերպել է հանրակրթական դպրոցների 6-րդ դասարանցիների համար «Ընթերցման հանրապետական օլիմպիադա-2018» միջոցառումը: Մարզային փուլին մասնակցել են 74 աշակերտ, հաղթող ճանաչված չորս աշակերտ մասնակցել է հանրապետական փուլին:

Մարզի դպրոցներում անցկացվեց ասմունքի հանրապետական մանկապատանեկան հորեյանական 11-րդ մրցույթ-փառատոն. յոթ աշակերտ մասնակցեցին փառատոնի հանրապետական փուլին:

«Մաքուր Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանը հանրակրթական դպրոցների 7-12-րդ դասարանների աշակերտների շրջանում անց է կացրել շարադրության մրցույթ:

Մարզպետարանի աջակցությամբ Կրթության ազգային ինստիտուտի Կապանի և Գորիսի մասնաճյուղերում իրականացվել են մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների տնօրենների, ուսուցիչների, դասվարների, ՆՈՒՀ-երի տնօրենների և դաստիարակների վերապատրաստման դասընթացներ: Վերապատրաստվել են 1120 մանկավարժ:

Մարզպետարանի մշակած ծրագրի հիման վրա ֆրանսերեն ուսումնասիրող հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում կազմակերպվել են Ֆրանկոֆոնիայի միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումներ:

Մարզի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններին հատկացվել է 28 անուն 25063 կտոր անվճար և 37 անուն 25811 կտոր վճարովի, 8 անուն 7215 կտոր օժանդակ գրականություն/հոլիսի 6-ի դրությամբ 14 անուն 10622 կտոր անվճար և 20 անուն 17623 կտոր վճարովի, մեկ անուն 800 կտոր օժանդակ գրականություն/:

Վարձավճարների հավաքագրման գործում Սյունիքի մարզը ապահովել է ամենաբարձր ցուցանիշը՝ 100%:

Հանգստի ճամբարներ են մեկնել 195 աշակերտ՝ 3 հերթափոխով, հիմնականում սոցիալապես անապահով և զոհված կամ վիրավոր ազատամարտիկների երեխաներ:

«Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագրի շրջանակներում մարզի թվով 48 դպրոցում տարրական դասարանների աշակերտներին տրամադրվել է տաք, մնացածներում չոր սնունդ: 2018 թվականին շարունակվել է «Տաք սնունդ» ծրագիրն իրականացնող 33 դպրոցի խոհարարներին, որոնց տարրական դասարանների աշակերտների թիվը քիչ է 100-ից, «Սյունիքի զարգացման և ներդրման հիմնադրամի» կողմից 20 հազարական ամենամյա ֆինանսական աջակցություն/ծրագրի իրականացումը սկսվել է 2017 թվականի ապրիլի 1-ից/:

Բավականին լուրջ հիմնախնդիր է դարձել մարզի սահմանամերձ, լեռնային սակավաթիվ բնակչությամբ համայնքներում գյուղական դպրոցների պահպանության խնդիրը: Աշակերտներ չլինելու պատճառով ՀՀ կառավարության 2018 թվականի նոյեմբերի 8-ի N 1247-Ն որոշմամբ «Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզի Տաշտունի հիմնական դպրոց» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը միացման ձևով վերակազմակերպվեց՝ միանալով «Հայաստանի Հանրապետության Սյունիքի մարզի Լիճքի միջնակարգ դպրոց» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանը:

Առկա ժողովրդագրական միտումների պահպանման դեպքում դպրոցների փակման վտանգը կարող է սպառնալ նաև այլ սահմանամերձ և բարձր լեռնային բնակավայրերի՝ ուղղակիորեն լուրջ խնդիրներ ստեղծելով գյուղապահպանության հարցում:

Մշակույթի, սպորտի և երիտասարդության հարցերի բնագավառ

Մարզում գործում է երկու դրամատիկական թատրոն, 11 թանգարան, 65 գրադարան, 15 երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոցներ, 7 մշակութային կենտրոն, 60 մշակույթի տուն և ակումբ, 10 մարզադպրոց և այլ մարզական կառույցներ ու մշակութային օջախներ, որոնց հետ համատեղ կազմակերպվել և անցկացվել են փառատոններ, մշակութային միջոցառումներ, հորեյյաններ, ցուցահանդեսներ, գիտաժողովներ, գրքի շնորհանդեսներ, մշակույթի ոլորտի երախտավորների հետ հանդիպումներ, տարվա հիշարժան օրերին նվիրված միջոցառումներ ու հավաքներ:

Տարվա մշակութային իրադարձությունն էր Գորիս քաղաքը 2018 թվականի ԱՊՀ մշակութային մայրաքաղաք ճանաչումը, որի արդյունքում իրականացվեցին բազմաթիվ միջոցառումներ, փառատոններ, ցուցահանդեսներ, համերգային ծրագրեր:

2018թ. մարզի ութ համայնքներում նշվել է Մայիսյան հերոսամարտերի 100-ամյակը, կազմակերպվել են տարաբնույթ միջոցառումներ, համերգային ծրագրեր, ուխտագնացություններ:

Մարզն իր տաղավարով և համապատասխան ցուցադրություններով մասնակցել է Երևանում կայացած Ֆրանկոֆոն պետությունների և կառավարությունների ղեկավարների 17-րդ գագաթնաժողովի շրջանակներում կազմակերպված միջոցառումներին:

Ուսանողների մասնակցությամբ երիտասարդության միջազգային օրվան նվիրված կազմակերպվել է «Երիտասարդները համայնքի զարգացման շարժիչ ուժ» խորագիրը կրող միջոցառումը:

Մարզի համայնքներում կազմակերպվել է «Ուսանողական ամառ» միջոցառումը:

Հայ առաքելական եկեղեցու Սյունյաց թեմի եկեղեցիներում նշվել են Տաղավար տոները, եկեղեցական ծիսակարգերին հաջորդել են զարգվածային տոնախմբություններ ու մշակութային միջոցառումներ:

«Թումանյանական հեքիաթի օր» տիկնիկային թատրոնների 13-րդ միջազգային փառատոնի շրջանակներում կազմակերպվել են տիկնիկային ներկայացումներ: Մարզում գործող երկու թատրոնները հյուրախաղերով հանդես են եկել համայնքներում, Երևանում, տարբեր մարզերում: Կապանի Ալ.Շիրվանզադեի անվան դրամատիկական թատրոնը մասնակցել է Բելառուսիայում կայացած միջազգային թատերական փառատոնին և ստացել հատուկ մրցանակ: Կապանի արվեստի մանկական դպրոցի թատերարվեստի խմբի սաները մասնակցել են Բաթումի քաղաքում կայացած թատերարվեստի միջազգային փառատոնին և արժանացել առաջին մրցանակի:

Տարվա ընթացքում համայնքներում կազմակերպվել են ազգային, պետական տոներին նվիրված միջոցառումներ, հոբելյաններ, տարելիցներ, փառատոններ, ցուցահանդեսներ, տոնախմբություններ, գիտաժողովներ, համերգային և թատերական ծրագրեր, սպորտային մրցումներ, հուշամրցաշարեր, առաջնություններ:

Մարզում գործող 15 երաժշտական, արվեստի և գեղարվեստի դպրոցներում շարունակվել են երեխաների գեղարվեստական կրթության բարձրացման ուղղությամբ արդյունավետ աշխատանքները, ինչպես նաև երաժշտական գործիքներով համալրման գործընթացը: Կազմակերպվել են 2018 թվականի «Մշակութային կրթության աջակցություն» հիմնադրամի Սյունիքի մարզային ծրագրով նախատեսված միջոցառումները: Կազմակերպվել են համերգ-հանդիսումներ և փոխայցելություններ՝ համայնքներում, Երևանի Ալ. Սպենդիարյանի անվան երաժշտական դպրոցը համերգային ծրագրով հանդես է եկել Կապանում:

2018 թվականին նշվել են հուշարձանների և տեսարժան վայրերի միջազգային օրը՝ «Ժառանգություն սերունդների համար» խորագրով, ամենամյա եվրոպական ժառանգության օրը՝ «Մշակութային ժառանգության եվրոպական տարի. կիսվելու արվեստը», ինչպես նաև գրադարանավարի օրը, թանգարանների միջազգային օրը:

Անց են կացվել մարզային միջոցառումներ՝ «Անպարտ հայ զինվոր», «Սյունիք-Արցախ մշակութային օրեր», «Մայրության և գեղեցկության տոն», «Սյունիքյան մշակութային շրջագայություն»:

Մանկապատանեկան մարզադպրոցներում գործող շուրջ 16 մարզաձևերի 158 խմբակներում ընդգրկված են ավելի քան 1882 երեխաներ:

2018 թվականի ընթացքում մարզի համայնքներում պատշաճ մակարդակով անց են կացվել սպորտային սպորտային մրցույթներ, զանգվածային մարզական միջոցառումներ, ՀՀ Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական նախադպրոցական հաստատություն» մրցույթի համայնքային և մարզային փուլերը: ՀՀ

Նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական նախադպրոցական հաստատություն» մրցույթի եզրափակիչ՝ հանրապետական փուլում մարզը ներկայացնող Գորիսի թիվ 2 ՆՈՒՅ-ը հաղթող է ճանաչվել:

Այս են կացվել «ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության հանրակրթական դպրոցների 1-3 և 4-7 դասարանների աշակերտների միջև սպորտլանդիա» մարզական միջոցառման համայնքային և մարզային փուլերը: Դպրոցականների հանրապետական 27-րդ մարզական խաղերի եզրափակիչ փուլում Կապանի աթլետիկայի մասնագիտացված մանկապատանեկան դպրոցի թիմը գրավել է 1-ին տեղը:

«Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթի հանրապետական փուլի թիմային պայքարում 10 ընտանիքների ներկայացուցիչներից բաղկացած Սյունիքի մարզի թիմը 5-րդ տեղում էր, անհատական մրցումներում մեկ ընտանիք առաջին տեղում, մեկ ընտանիք՝ երկրորդ տեղում:

Կազմակերպվել է «Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի պատանիների հանրապետական ռազմամարզական խաղեր» մրցույթը, «Հաշմանդամություն ունեցող լավագույն մարզիկ» հանրապետական մրցույթին մարզի թիմը հանդես է եկել շաշկի, շախմատ, դարթս, սեղանի թենիս մարզաձևերում:

Երևանում կայացած վոլեյբոլի պատանիների առաջնությունում «Սիսիանի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՊՈԱԿ-ի վոլեյբոլի թիմը գրավել է 1-ին տեղը:

Կապանի աթլետիկայի մանկապատանեկան մարզադպրոցի մարզիկների հաջողությունները: 2018 թ. Կապանի աթլետները մասնակցել են 9 հանրապետական և 10 միջազգային մրցումների՝ վերադարձել են մրցանակային տեղեր գրաված:

Մարզային միջոցառումները կազմակերպվել են «Պետական աջակցություն մշակութային միջոցառումների իրականացմանը» ծրագրով մարզպետարանին հատկացված 6,5 մլն. դրամ միջոցներով, «Սյունիքի մարզի զարգացման և ներդրման» հիմնադրամի և այլ դոնոր կազմակերպությունների օժանդակությամբ: Ընդհանուր առմամբ ոլորտում պետական միջոցներով իրականացվել է ավելի քան 442.0 մլն.դրամի շինարարական վերանորոգման աշխատանքներ:

Առևտրի, հասարակական սննդի և սպասարկման բնագավառ

2018 թվականին Սյունիքի մարզի սպառողական շուկայում մանրածախ ապրանքաշրջանառությունը նախնական տվյալներով՝ ընթացիկ գներով, կազմել է մոտ 22.5 մլրդ դրամ, ընդ որում առևտրաշրջանառության ավելի քան 65.5 %-ը կամ 14.8 մլրդ դրամը ձևավորվել է խանութների և կրպակների միջոցով:

«Առևտրի և ծառայությունների մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների ոլորտում ստուգման արդյունքների վերաբերյալ ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանին ներկայացրած 2018 թվականի առաջին կիսամյակի հաշվետվությունների ամփոփ տվյալներով, մանրածախ առևտրով զբաղվող օբյեկտների թիվը մարզում կազմել են 930 միավոր, հանրային սննդի օբյեկտների թիվը՝ 122, կենցաղային ծառայությունների օբյեկտների թիվը՝ 163:

Գործող խանութների 5.5%-ը մասնագիտացված են պարենային ապրանքների, 57.2%-ը ոչ պարենային և 37.3%-ը խառը ապրանքների վաճառքով:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով մանրածախ առևտրի շրջանառությունը նախնական տվյալներով կազմում է մոտ 162.8 հազ. դրամ (հանրապետության միջին ցուցանիշից շուրջ 2.7անգամ պակաս):

Մարզում մատուցված վճարովի ծառայությունների ծավալը նախնական տվյալներով 2018 թվականին՝ ընթացիկ գներով, կազմել է շուրջ 44.1 մլրդ դրամ:

Բնակչության մեկ շնչի հաշվով վճարովի ծառայությունների ծավալը կազմել է մոտ 318.7 հազ. դրամ (հանրապետության միջին ցուցանիշից մոտ 1.8 անգամ պակաս):

Մեկ աշխատողի միջին ամսական անվանական աշխատավարձը 2017թ. մարզի կազմակերպություններում կազմել է 217.7 հազ դրամ, որը բարձր է հանրապետության համապատասխան ցուցանիշից (177.8 հազ դրամ) մոտ 22.4%-ով, ինչը պայմանավորված է հանքագործական արդյունաբերության ոլորտում բարձր աշխատավարձերի մակարդակով:

2017 թվականին մարզում տնտեսապես ակտիվ բնակչությունը կազմել է 55,1 հազար մարդ, գործազուրկների թիվը կազմել է 5500 մարդ, գործազրկության մակարդակը կազմել է մոտ 10%: 2018թ. նոյեմբերի վերջի դրությամբ մարզում գրանցված գործազուրկների թիվը կազմել է 2997 մարդ:

Արտաքին կապեր

2018 թվականի ընթացքում շարունակվել է արտաքին կապերի ընդլայնմանն ու զարգացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը:

ՀՀ և ՌԴ միջև տնտեսական համագործակցության հարցերով միջկառավարական հանձնաժողովի շրջանակներում ստեղծված հայ-ռուսական միջտարածաշրջանային համագործակցության հարցերով համատեղ աշխատանքային խմբի հինգերորդ նիստի շրջանակներում առաջարկվել է շարունակել աշխատանքները ՀՀ Սյունիքի մարզի և ՌԴ Վոլգոգրադի մարզի կառավարության միջև գոյություն ունեցող համագործակցության զարգացման, այդ թվում համատեղ ծրագրերի իրականացման միջոցով:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարին է ներկայացվել տեղեկատվություն հայ-բելառուսական միջկառավարական համատեղ հանձնաժողովի 13-րդ նիստի արձանագրության 12.1.3 կետի կատարման ընթացքի վերաբերյալ, որի համաձայն նախատեսվում էր այց իրականացնել Բելառուս 2018 թվականի երկրորդ կիսամյակում: Աշխատանքային նպատակահարմարությունից ելնելով նախատեսվում է այն իրականացնել 2019 թվականին:

ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությանն է ներկայացվել տեղեկատվություն հայ-լեհական տնտեսական համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովի 6-րդ նիստի արդյունքում ստորագրված փոխըմբռնման հուշագրով նախատեսված միջոցառումների կատարման ընթացքի վերաբերյալ: Նախատեսված էր ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան համայնքի և ԼՀ Չաբժե քաղաքի միջև համագործակցության հուշագրի կնքում 2018 թվականի ընթացքում:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարին է ներկայացվել առաջարկություն առևտրատնտեսական հարցերով հայ-չինական համատեղ հանձնաժողովի հերթական՝ 10-րդ նիստի արձանագրության նախագծում ներառելու համար, ըստ որի առաջարկվում էր նախագծում ներառել Հայաստանում, մասնավորապես Սյունիքի մարզում և «Մեղրի ազատ տնտեսական գոտի» ՓԲԸ-ում, չինական կողմի ներդրումային հնարավորությունները տեքստիլ արդյունաբերության ոլորտում: Չինական կողմին տեղեկացվեց, որ ՀՀ կառավարության նախաձեռնությամբ Մեղրիում Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ սահմանին, ստեղծվում է «Մեղրի ազատ տնտեսական գոտին», որտեղ թույլատրվել է ոլորտային լայն ընդգրկվածություն. ներկայացված կլինեն գյուղատնտեսության, մշակող արդյունաբերության, առևտրի, փոխադրումների և պահեստային տնտեսության, զբոսաշրջության և այլ ոլորտները: Այն, հաշվի առնելով աշխարհագրական դիրքը, առևտրային և լոգիստիկ հնարավորությունները, կարող է կամուրջ դառնալ Իրանի, ԵԱՏՄ և ԵՄ երկրների միջև: Հայկական կողմն առաջարկեց

քննարկել չինական ընկերությունների հնարավոր գործունեությունը ազատ տնտեսական գոտում:

2016թ. ՀՀ Սյունիքի մարզի Կապանի քաղաքապետարանի և չինական Նինգպոն քաղաքի միջև ստորագրվել է երկու քաղաքների միջև բարեկամական փոխգործակցության վերաբերյալ փոխըմբռնման հուշագիր: Առաջարկվեց խորացնել հարաբերությունները՝ դրանք դարձնելով առավել գործնական:

2018 թվականի հոկտեմբերի 11-12-ը Երևանում տեղի ունենացավ Ֆրանկոֆոնիայի 17-րդ գագաթնաժողովը, որի շրջանակներում իր մասնակցությունն ունեցավ նաև Սյունիքի մարզը (կազմակերպված ցուցահանդես-վաճառք, մշակութային միջոցառումներ): ՀՀ Սյունիքի մարզի համայնքներից Ֆրանսիայի Վիեն քաղաքի հետ համագործակցում է Գորիս համայնքը, որը հանձնառու է 2019 թվականի մարտ-ապրիլ ամիսներին կազմակերպել և իրականացնել Ֆրանկոֆոնիային նվիրված միջոցառումներ:

Տարվա ընթացքում շարունակվել են ՀՀ Սյունիքի մարզի քաղաքային համայնքների և նրանց հետ քույր քաղաքների համագործակցությունը և փոխադարձ այցելությունները:

Շարունակվել է միջազգային կառույցների, բարեգործական կազմակերպությունների և հիմնադրամների հետ ակտիվ համագործակցությունը:

Տեղեկատվության բնագավառ

Մարզապետարանի գործունեության թափանցիկությունն ապահովելու նպատակով՝ մարզպետի, մարզպետի տեղակալների գործունեության, ինչպես նաև մարզապետարանի աշխատակազմի առանձին ստորաբաժանումների կողմից կատարված աշխատանքների մասին հանրությանը իրազեկելու համար, տեղեկատվական տարբեր բնույթի կյուբեր են տարածվել մարզում գործող և հանրապետական ՁԼՄ-ներով, ինչպես նաև համապատասխան տեղեկատվություն է տեղադրվել մարզապետարանի պաշտոնական [http:// syunik.mtad.am/](http://syunik.mtad.am/) կայքում:

Մարզապետարանի պաշտոնական կայքի տարբեր բաժիններում տեղադրվել են պարտադիր հրապարակման ենթակա բոլոր փաստաթղթերը, տեղեկատվական կյուբերը, հայտարարությունները՝ տեղեկատվության ազատության և հրապարակայնության ապահովման պահանջներին համապատասխան: Կայքում տեղադրվել են նաև Սյունիքի մարզպետի և առանձին ստորաբաժանումների տարեկան և ընթացիկ հաշվետվությունները, 2018 թվականին մարզպետի կողմից ընդունված որոշումներն ու կարգադրությունները, քաղաքացիների ընդունելության արդյունքները, դիմումների, բողոքների վերլուծությունները:

Հրապարակվել են մարզապետարանում առկա թափուր հաստիքների մասին հայտարարությունները և դրանց լրացման մասին տեղեկանքները:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Սյունիքի մարզպետին ներկայացվել է տեղեկատվություն ստանալու 108 գրավոր հարցում, «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով և ժամկետներում հարցումներին տրվել են պատասխաններ:

Եղել է ակտիվ համագործակցություն հանրապետական, մարզային և համայնքային լրատվամիջոցների, մարզի համայնքապետարանների, ինչպես նաև պետական տարբեր մարմինների լրատվության պատասխանատուների հետ, որն առավել արդյունավետ է դարձրել մարզային կյանքի տարբեր ոլորտների լուսաբանումը:

Ապահովվել է նաև բաց ու թափանցիկ աշխատանքն ու համագործակցությունը մարզպետի, մարզապետարանի այլ պաշտոնյաների, աշխատակիցների ու զանգվածային լրատվության միջոցների միջև:

Տարվա ընթացքում ՀՀ Սյունիքի մարզպետը հարցազրույցներ է տվել տեղական և հանրապետական լրատվամիջոցներին, հանդես եկել տարբեր իրադարձությունների վերաբերյալ առանձին հայտարարություններով, ելույթներով, պարզաբանումներով:

Եզրափակիչ դրույթներ, առաջարկություններ

Հայաստանի Հանրապետությունում տարածքային կառավարման մարմինների գործունեությունն առավել արդյունավետ դարձնելու համար անհրաժեշտ ենք համարում.

Մարզերում պետական կառավարման մասին օրենքի ընդունումը, պետական կառավարման ապակենտրոնացման գործընթացի իրականացումը՝ հանրապետական գործադիր մարմինների առանձին գործառույթերի և լիազորությունների վերապահում տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին:

Կցվում են մարզի սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավմանն ուղղված առաջարկությունները:

**Առաջարկություններ
ուղղված ՀՀ Սյունիքի մարզպետի գործունեության և մարզի սոցիալ-
տնտեսական վիճակի բարելավմանը**

1. ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն

- Արտադրության և տեղական հումքի վերամշակման ձեռնարկությունների վերագործարկման նպատակով մարզի տարածքում միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների ներգրավմամբ երկարաժամկետ ներդրումների և վարկավորման ծրագրերի իրականացման ապահովում:

2. ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտե

- 4-րդ և 5-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող 98 անհատական բնակելի տների բնակիչների բնակարանային խնդրի լուծում:
- 3-րդ և 4-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող 29 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի ամրացում, բնակիչների բնակարանային խնդիրների լուծում:
- Ոմբակոծությունների և ռազմական գործողությունների հետևանքով չչահագործվող, վերականգնման ենթակա 87 անհատական բնակելի տների վերականգնում:
- Վթարային վիճակում գտնվող դպրոցական շենքերի ուժեղացում և հիմնանորոգում:
- Սահմանամերձ բնակավայրերի զազիֆիկացում:

3. ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն

- Հացահատիկային և կերային մշակաբույսերի սերմնաբուծության զարգացում:
- Բարձրադիր գոտիների չմշակվող վարելահողերի օգտագործում:
- Ոռոգման ջրագծերի և ներտնտեսային ցանցերի վերակառուցման և վերանորոգման աշխատանքների իրականացման օժանդակում, ոռոգման ինքնահոս ցանցի ընդլայնում:
- Գյուղացիական տնտեսություններին փոքրածավալ և հզոր գյուղատնտեսական տեխնիկայով վերազինման աջակցության ապահովում:
- Նոր ինտենսիվ այգիների ավելացում:

4. ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն

- անհրաժեշտ զույքի, ժամանակակից տեխնիկական միջոցների ձեռքբերում, ուսումնանյութական բազայի համալրում:
- սահմանամերձ, լեռնային, բարձր լեռնային և սակավաբնակ բնակավայրերի դպրոցների պահպանման նպատակով ֆինանսավորման ձևաչափի, ուսուցիչների վարձատրության և դասագրքերի վարձավճարների չափի վերանայում:

5. ՀՀ մշակույթի, ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություններ

- Մարզի մշակութային և սպորտային հաստատությունների վերանորոգում, գույքային բազայի նորացում:
- Լոր գյուղում կառուցված Համո Սահյանի տուն-թանգարանի կարգավիճակի և ենթակայության հստակեցում:

- Կապանի ժամանակակից արվեստի թանգարանի՝ Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությունից հանում և մարզպետարանի համակարգի կազմակերպությունների ցանկում ներառում.
- Տեղ համայնքում երաժշտական դպրոցի կառուցում
- Մեղրի համայնքում մանկապատանեկան մարզադպրոցի կառուցում

6. ՀՀ առողջապահության նախարարություն

1. Մարզկենտրոնում մանկական վերականգնողական կենտրոնի ստեղծում (կոնցեսիոն կառավարմամբ)
2. <<Սյունիքի մարզային արյան փոխներարկման կայան>> ՓԲԸ-ի օպտիմալացում՝ հիմնանորոգում, հագեցում անհրաժեշտ սարքավորումներով
3. Մարզի հիվանդանոցային տուբերկուլոզային ծառայությունների օպտիմալացում՝ <<Կապանի ԲԿ>> և <<Գորիսի ԲԿ>> ՓԲԸ-ի տուբերկուլոզային մահճակալների կրճատում
4. <<Կապանի ԲԿ>>, <<Քաջարանի ԲԿ>>, <<Մեղրու տարածաշրջանային բժշկական ԲԿ>> ՓԲԸ-ների դիախերձարանների կառուցում, հագեցում

7. ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական ապահովության նախարարություն

- Սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկված քաղաքացիների բնակարանային ապահովության խնդրի լուծման նպատակով մարզի տարածքում սոցիալական բնակարանային ֆոնդի ստեղծման և զարգացման ուղղությամբ անհրաժեշտ աշխատանքների իրականացում:

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ն Զ

ՀՀ Սյունիքի մարզի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի և մարզայետարանի գործունեությունը բնութագրող հիմնական ցուցանիշների մասին

Համայնքների եկամուտները	Համայնքների եկամուտները այդ թվում	Նախատեսված ընդամենը եկամուտներ	2016թ.	4434800.3
			2017թ.	4784689.9
			2018թ.	5508404.7
	Համայնքների ընդամենը եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը (%)	2016թ.	99.1
			2017թ.	100.4
			2018թ.	97.6
	Սեփական եկամուտների կատարման տոկոսը	մարզի միջինը (%)	2016թ.	101.2
			2017թ.	102.4
			2018թ.	100.4
Զրոգտագործում	Ոռոգման ջրի վարձավճարներ	2016թ.	92.90%	
		2017թ.	103.70%	
		2018թ.	23.4%	
Հորոգտագործում	Համայնքների վարչական սահմաններում	ընդամենը /հա/		
		տրվել է վարձակալության	2017թ.	49130
			2018թ.	44700
		գանձվել է	2017թ.	99.4%
2018թ.	99.2%			
Ընդերքի օգտագործում	Շահագործող կազմակերպությունների թիվը		2017թ.	29
			2018թ.	28
	ուևն հողիատկացում		2017թ.	28
			2018թ.	27
	ուևն թույլտվություն		2017թ.	44
			2017թ.	41
Համատիրություններ	Ընդամենը ձևավորված		2018թ.	23
			2018թ.	21
	Գործող		2017թ.	21
			2018թ.	20
Առողջապահություն	Պետ. պատ. շրջանակ. տրվել է /մլրդ. դրամ/		2017թ.	2.17
			2018թ.	1.68
	Մատուցվել է վճարովի բուժ. ծառայություն /մլն. դրամ/ /այդ թվում՝ համավճար/		2017թ.	402.4/14.08/
			2018թ.	514.6
	Կուտակված պարտքը /մլն. դրամ/		2017թ.	6
			2018թ.	20
	Բուժ. հիմնարկներում փոփոխված ղեկավարների թիվը		2017թ.	6
			2018թ.	4
Դպրոցների փոփոխված տնօրենների թիվը		2017թ.	12	
		2018թ.	26	
Այլ անվ.	Գործազուրկների	Ընդամենը	2017թ.	3824

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

	թիվը		2018/թ.	
		Գյուղական բնակավայրերում	2017թ.	320
			2018թ.	

Հավելված 2

**Տեղեկանք
2018 թվականի ընթացքում
ՀՀ Սյունիքի մարզում կատարված ներդրումների մասին**

Հ/Հ	Կազմակերպության անվանումը	Ընդամենը	Այդ թվում /մլն. դրամ/		
			Չարգաց. ծրագրեր	Վարկային ծրագրեր	Այլ ծրագրեր
1	ՀՀ կապի և տրանսպորտի նախ.	18.5	18.5		
2	«Չանգեզուրի ՊՄԿ»	18,645.4	15,774.2		2871.2
3	«Ագարակի ՊՄԿ» ՓԲԸ	1,589.7	1,537.6		52.1
4	«Կապանի ԼՀԿ» ՓԲԸ	5,207.0	5,000.0		207.0
5	«Լիճքվազ» ՓԲԸ	21.4	21.40		
6	«Քոնթուր գլոբալ հիդրոկասկադ» ՓԲԸ	23.8	23.8		
7	«Ռազմավարական զարգացման գործակալություն» ՀԿ	174.1	174.1		
8	«Վորլդ Վիժն Հայաստան» կազմակերպության	288.0	288.0		
9	«Պահպանվող տարածքների աջակցման ծրագիր - Հայաստան» ՊՈԱԿ	494.6	494.6		
10	«ԱՐԿ» բնապահպանական ՀԿ	20.0	20.0		
11	Հայաստանի ՓՄՁ ՉԱԿ	39.9	39.9		
12	«Իստեյտ մենեջմենթ ենդ ադմինիստրեյշն քամփնի» ՓԲԸ	210.0	210		
13	Սյունիքի զարգացման և ներդրման հիմնադրամ	250.3	250.3		
14	«ՉՊՄԿ» բարեգործական հիմնադրամ	1,623.9	418.2		1205.7
15	«Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ»	1,037.4	1,037.4		
16	Գերմանիայի միջազգային համագործակցության ընկերություն	10.0	10.0		
17	Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության ծրագիր	45.2	45.2		

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

18	ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալություն	3.0	3.0		
19	«Հին Խնձորեսկ» ծրագիր	3,744.0	3,744.0		
20	«Արդշինբանկ» ՓԲԸ	1,108.5		1108.50	
21	«Յունիբանկ» ՓԲԸ	257.7		257.70	
22	«Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ	884.2		884.17	
23	«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ	1,200.0		1200.00	
24	«Ակբա-Կրեդիտ Ագրիկոլ բանկ» ՓԲԸ	5,085.9		5085.87	
25	«Կոնվերսբանկ» ՓԲԸ	1,067.2		1067.20	
26	«Արարատբանկ» ԲԲԸ	53.0		53.00	
27	«ՎՏԲ-Հայաստան բանկ» ՓԲԸ	200.0		200.00	
28	«Հայբիզնեսբանկ» ՓԲԸ	2,587.4		2587.37	
29	«Նոր Հորիզոն» ՈԼՎԿ ՍՊԸ	165.0		165.00	
30	«ՍԷՖ Ինթերնեյշնլ» ՈԼՎԿ ՍՊԸ	500.0		500.00	
31	«Արեգակ» ՈԼՎԿ ՍՊԸ	1,314.3		1314.34	
32	«Կամուրջ» ՈԻՎԿ ՓԲԸ	0.0			
33	«Ֆինքա» ՈԼՎԿ ՍՊԸ	1,164.0		1164.00	
34	«Ֆասթ կրեդիտ կապիտալ ՈԻՎԿ» ՓԲԸ	18.0		18.00	
	Ընդամենը	49,051.2	29,110.1	15605.15	4,336.0

ՏԵՂԵԿԱԼՔ

Քաղաքացիների դիմումների, բողոքների ու առաջարկությունների վերաբերյալ
/2018թ. /

1. Ստացվել են նամակներ ընդամենը	3166	
որից` աջակցություն	3054	
առաջարկություն	6	
հարցում բողոք	10 96	
այդ թվում` կրկնակի կուլեկտիվ	33 75	
2. Ըստ հարցի բնույթի`		
բնակարանային	64	
կոմունալ-կենցաղային	125	
շինարարական	60	
արդձեռ/տրանսկապ/ գյուղատնտեսական	9 20	
բնութ. պահպանութ առևտրի	2 -	
կենսաթոշակի և նպաստի առողջապահության		20
կրթական և մանկ. հիմն	34	
գիտութ. կուլտուրա	248	
4		
ֆինանսական	1385	
օրենսդրական	6	
քաղ. և որդեգրման	11	
աշխ. տեղ և հաշվառման	744	
հողհատկացում և հողօգտ.	18	
միգրացիոն ծառ. վերաբերյալ	10	
ապարատային	307	
այլ հարցեր	99	

ՏԵՂԵԿԱԼՔ

2018 թվականին ՀՀ Սյունիքի մարզպետարան մուտք գործած և մարզպետարանից առաքված փաստաթղթերի վերաբերյալ

2018 թվականին մարզպետարան մուտք է գործել 12420

փաստաթուղթ, այդ թվում՝	
ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանից	8
ՀՀ կառավարությունից և վարչապետից	712
ՀՀ տարածքային կառավարման և	
գարգացման նախարարությունից	975
Հանրապետական գործադիր մարմիններից	1270
ՀԳՄՏԾ-ներից, մարզային ենթակայության և	
այլ կազմակերպություններից	2713
Տեղական ինքնակառավարման	
մարմիններից	3465
Գաղտնի թղթակցություն	111
ՀՀ քաղաքացիներից.	3166
այդ թվում՝ ուղեկցական նամակներով	441
որից՝	
ՀՀ Ազգային ժողովից	5
ՀՀ կառավարությունից և վարչապետից	362
ՀՀ տարածքային կառավարման և	
գարգացման նախարարությունից	29
ՀՀ նախարարություններից	36
ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանից	9
<i>Ելից</i>	<i>8165</i>
<i>որից՝</i>	
<i>գաղտնի թղթակցություն</i>	<i>132</i>

2018թ. ներկայացվել է՝

ՀՀ կառավարությանը և ՀՀ վարչապետին 991 գրություն

այդ թվում՝ առաջարկություն 11, որից կատարվել է 11 -ը

որոշման նախագծի տեսքով 5 գրություն, ընդունվել է 5-ը:

ՀՀ տարածքային կառավարման և գարգացման նախարարությանը՝ 948 գրություն,

այդ թվում 72 առաջարկություն, կատարվել է 59-ը, ընթացքի մեջ է 13-ը:

Հանրապետական գործադիր մարմիններին՝ 1095 գրություն

այդ թվում՝ առաջարկություն 38-ը, կատարվել է 29- ը՝ ընթացքի մեջ 5 –ը, մերժվել 4-

ը:

2018 թվականին ՀՀ Սյունիքի մարզպետի կողմից ընդունվել է 142 որոշում և 323 կարգադրություն:

ՀՀ Սյունիքի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարության իրականացման 2018թ. գործունեության ծրագրով նախատեսված միջոցառումների ֆինանսավորումը

N	Միջոցառման համառոտ բովանդակությունը	2018թ. նախատեսված ֆինանսավորման գումարը (հազ. դրամ)	Փաստացի ֆինանսավորման չափը հաշվետու ժամանակահատվածում (Տարեկան) (հազ.դրամ)	Ֆինանսավորման աղբյուրը
1	2	3		4
Քաղաքաշինություն				
1	Գորայք համայնքի Սպանդարյան բնակավայրի լուսավորության ցանցի անցկացում	45 450.40	21 900.00	Համայնքի բյուջե, Կառավարության սուբվենցիա
2	Գյուղտեխնիկայի կայանատեղի կառուցում	23 865.25	23 668.73	ՀՏԶՀ- Համայնքի բյուջե
3	Գորայք համայնքի Ծղուկ բնակավայրի վարչական դեկավարի Նստավայրի 2 սենյակի վերանորոգում	932.80	932.80	Համայնքի բյուջե
4	Գորայք համայնքի Սառնակունք բնակավայրի խմելու ջրի ցանցի մասնակի վերանորոգում	948.38	948.38	Համայնքի բյուջե
5	Գորայք համայնքի Գորայք բնակավայրի խմելու ջրագծի մասնակի վերանորոգում	722.17	722.17	Համայնքի բյուջե
6	Գորայք համայնքի Ծղուկ բնակավայրի խմելու ջրի ցանցի մասնակի վերանորոգում	319.00	319.00	Համայնքի բյուջե
7	Մշակույթի տան հարակից տարածքի բարեկարգում	85 480.00	80 462.03	Գորիսի համայնքի բյուջե
8	Դիտակետ անվանյալ տարածքի բարեկարգման աշխատանքներ	99 840.00	37 043.09	Գորիսի համայնքի բյուջե
9	ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս քաղաքի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի և բակերի մասնակի վերանորոգում	19 441.82	730.68	Գորիսի համայնքի բյուջե
10			18 711.00	Բարեգործական
11	ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս քաղաքի արևելյան մուտքի կառուցում, հարակից տարածքի բարեկարգում	130 900.00	4 515.70	Գորիսի համայնքի բյուջե
12			85 410.00	Բարեգործական
13	ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս քաղաքի արևելյան մուտքի կառուցում, հարակից տարածքի բարեկարգում	18 174.61	9 649.42	Գորիսի համայնքի բյուջե
14			1 939.80	Բարեգործական
15	ՀՀ քննչական կոմիտեի Գորիսի Նստավայրի վերանորոգում	14 000.00	14 000.00	ՀՀ քննչական կոմիտե
16	Գորիս համայնքի Գորիս քաղաքի Գեղագիտության ազգային կենտրոնի մասնակի վերանորոգում	3 540.00	2 600.00	<Զոնալուրդուբալիիդրոկա սկադ> ՓԲԸ
17	Գորիս համայնքի Գորիս քաղաքի սրբ. Հռիփսիմե եկեղեցու հարևանությամբ գրադարան-քարանձավի կառուցում	4 200.00	3 998.00	<Զոնալուրդուբալիիդրոկա սկադ> ՓԲԸ
18	Գորիս համայնքի Գորիս քաղաքի թիվ1 ՆՈՒՀ-ի սանհանգույցի վերանորոգում	6 381.00	722.34	<Զոնալուրդուբալիիդրոկա սկադ> ՓԲԸ
19	Գորիս համայնքի Վերիշեն գյուղի արտաքին լուսավորության ցանցի ընդլայնում	1533.2	1 939.80	Գորիսի համայնքի բյուջե
20	Գորիս համայնքի Ակներ գյուղի արտաքին լուսավորության ցանցի ընդլայնում	2000.0	1 258.82	Գորիսի համայնքի բյուջե

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

21	Գորիս համայնքի Գորիս քաղաքի արտաքին լուսավորության ցանցի ընդլայնում	940.72	722.34	Գորիսի համայնքի բյուջե
22	Գորիս համայնքի Խնձորեսկ գյուղի արտաքին լուսավորության ցանցի ընդլայնում	3 450.00	3 422.21	Գորիսի համայնքի բյուջե
23	Գորիս համայնքի Ներքին Խնձորեսկ գյուղի արտաքին լուսավորության ցանցի ընդլայնում	11 400.00	627.81	Գորիսի համայնքի բյուջե
24			10 759.88	Բարեգործական
25	Գորիս համայնքի Շուռնուկ գյուղի ջրամատակարարման ցանցի կառուցում	65 593.22	64 357.99	ՄՁԱԾ
26	Գորիս համայնքի Որոտան գյուղի արտաքին կոյուղու համակարգի վերականգնում	320.00	319.49	Գորիսի համայնքի բյուջե
27	Գորիս համայնքի Գորիսի Վ, Վաղարշյանի անվան դրո, թատրոնի հարակից հրապարակի բարեկարգում և կանաչապատում	2 000.00	1 944.93	Գորիսի համայնքի բյուջե
28	Գորիս համայնքի Գորիսի մուտքի <Չանգեր> անվանյալ տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում	950.00	1 032.33	Գորիսի համայնքի բյուջե
29	Գորիս համայնքի Գորիսի <Եռանկյունի> անվանյալ տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում	3 600.00	8 500.00	Գորիսի համայնքի բյուջե
30	ՀՀ Սյունիքի մարզի Գորիս քաղաքի Անկախության փողոցում տեղադրված ավտոկանգառների վերանորոգում, հարակից տարածքների բարեկարգում	28 500.00	8 500.00	Գորիսի համայնքի բյուջե
31			19 866.23	Բարեգործական
32	Լեհվազ գյուղի դպրոցում ջեռուցման համակարգի անցկացում	7 784.18	5 990.00	«Լիճքվազ» ՓԲԸ
33	Վարդանիձոր գյուղում մանկապարտեզի կառուցում (2-րդ փուլ)	17 094.01	15 400.00	«Լիճքվազ» ՓԲԸ
34	Զաղաքացիների սպասարկման գրասենյակի վերակառուցում և կահավորում:	9 605.68	9 370.04	ԳԻՉ
35	Փողոցների լուսավորում բոլոր բնակավայրերում՝ 250 լուսատու:	12 155.00	9 481.10	Համայնքի բյուջե
36	«Տեղ խոշորացված համայնքի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիր կոմունալ ծառայությունների բարելավման, տրանսպորտային համակարգի ձևավորման և գյուղտնիսիկայի սպասարկման համակարգի ներդրման միջոցով» ծրագրի շրջանակներում համայնքում ավտոկայանատեղի կառուցում և 9 միավոր տեխնիկայի ձեռքբերում	42 000.00	42 000.00	ՀՏՀՀ
37	Անասնաբուժական կետի կառուցում	10 028.00	9 271.00	Համայնքի բյուջե, ՌԶԳ
38	Համայնքապետարանի շենքի կապիտալ վերանորոգում	76 858.70	70 453.03	ՀՏՀՀ
39	Տեղ բնակավայրի թիվ 1 ՆՈՒՀ-ի շենքի կապիտալ վերանորոգում	212 009.21	153 972.19	ՀՏՀՀ
40	Զարաշենի միջև. դպրոց ՊՈԱԿ-ի կապիտալ վերանորոգում	162 508.34	132 291.83	ՀՏՀՀ
41	ք. Զաջարան Լեռնագործների 15/8 հասցեում սան.հանգույցի կառուցում	9 019.86	7 312.14	Համայնքի բյուջե
42	<<Զաջարանի թիվ 1 մանկապարտեզ>> ՀՈԱԿ-ի սննդի բյուջե կառուցում և սանհանգույցների, հանդերձարանի, դահլիճի հիմնանորոգում, կաթսայատան կառուցում	39 775.52	11 071.28	Համայնքի բյուջե 61% Պետական սուբվենցիա 31%
43	Զաջարանի համայնքապետարանի քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակի և համայնքապետարանի նախամուտքի կառուցում	13 115.75	10 489.20	Համայնքի բյուջե
44	Մարզադաշտի կառուցում Զաջարան քաղաքի Չարենց փողոցում	37 727.24	20 920.57	Համայնքի բյուջե-61% Պետական սուբվենցիա - 31%
45	Զաջարանի համայնքապետարանի	6 901.95	6 624.54	Համայնքի բյուջե

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

46	քաղաքացիների սպասարկման գրասենյակի վերակառուցման և վերանորոգման աշխատանքներ	9 953.23	9 953.23	Գերմանիայի միջազգային համագործակցության ընկերություն
47	Գեղիի խմելու ջրի արտաքին ցանցի կառուցում	12 315.03	5 973.96	Համայնքի բյուջե
48			5 700.00	
49	գ. Լեռնաձորի մշակույթի կենտրոնի 2-րդ հարկի հիմնանորոգում	5 037.76	3 300.00	Համայնքի բյուջե
50	գ. Զաջարանց գյուղի մշակույթի կենտրոնում վարչական դեկավարի գրասենյակի հիմնանորոգում	989.76	970.30	Համայնքի բյուջե
51	ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան համայնք, Արվեստի դպրոցի շենքի կոնստրուկցիաների ուժեղացում և վերակառուցում	420 123.67	160 171.43	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
52	Զաջարան համայնքում զոհված ազատամարտիկների հիշատակին նվիրված հուշահամալիրի կառուցում	30 269.00	30 471.98	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
53	<<Զաջարանի թիվ 1 մանկապարտեզ>> ՀՈԱԿ շենքին հարակից տարածքում նոր հենապատի կառուցում, գոյություն ունեցող հենապատի ամրացում, և ջեռուցման համակարգի վերակառուցում/կառուցում	14 831.37	6 650.39	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
54	ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան համայնքի Գայի փողոցի 11 շենքի հարակից տարածքում պուրակի բարեկարգման և վերանորոգման աշխատանքների իրականացում	21 844.69	15 845.33	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
55	ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան քաղաքի Գայի փողոցի թիվ 11 բնակելի շենքի 1-ին մուտքի 1-ին հարկի պատերի ուժեղացում	8 716.79	331.45	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
56	ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան քաղաքի Գայի փողոցի թիվ 9 և 11 շենքերի հետևամասի հենապատի վերականգնում- ուժեղացում	13 097.95	11 676.15	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
57	ՀՀ Սյունիքի մարզի Լեռնագործներ փ. Թիվ 1 և 3 շենքերի միջև պուրակի վերանորոգում	5 000.11	4 926.84	<<Արմենիա Մայնիկ Ընկերաբեր>> ՍՊԸ
58	ՀՀ Սյունիքի մարզի Լեռնագործներ փ. սկզբնամասում ջրահեռացման համակարգի՝ առուների կառուցում	15 908.98	15 908.98	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
59	ՀՀ Սյունիքի մարզի որոշ փողոցների և հասարակական նշանակության տարածքների բարեկարգում	20 542.27	20 542.27	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
60	Շինուհայր գյուղի 3-րդ և 5-րդ փողոցների միացման կոյուղագծի կառուցում	612.00	612.00	Համայնքի բյուջե
61	Հայիձորի կոյուղագծի կառուցում	437.20	437.20	Համայնքի բյուջե
62	Շինուհայր գյուղի ջրագծի կառուցում	303.13	303.13	Համայնքի բյուջե
63	Հարժիս գյուղի ջրագծի կառուցում	62.85	62.85	Համայնքի բյուջե
64	Շինուհայր գյուղի ոռոգման ջրագծի կառուցում	760.00	760.00	Համայնքի բյուջե
65	Տաթևի «Վանի» աղբյուրի ջրագծի կառուցում	317.39	317.39	Համայնքի բյուջե
66	Հայիձոր գյուղի մանկապարտեզի խաղահրապարակի կառուցում	416.00	416.00	Համայնքի բյուջե
67	Շինուհայր գյուղում երեք հանդամասում անասունների ջրելատեղիի և ջրագծերի, մակատեղիի, հովվի տնակի կառուցում	45 154.00	45 154.00	Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության ծրագիր; համայնք
68	Տաթև համայնքի բարեկարգում և գյուղաշխատանքներ ավտոկայանատեղիի տանիքի կառուցում	2 970.36	2 970.36	USAID
69	Հարժիսի սարում անասունների ջրելատեղիի ջրագծի կառուցում	2 271.00	2 271.00	Համայնքի բյուջե ՌԶԳ
70	Խոտի սարի անասնագոմի տանիքի կառուցում և դռների տեղադրում	4 422.73	4 422.73	Համայնքի բյուջե ՌԶԳ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

71	Կապան քաղաքի Լեռնագործների և Ռ.Մինասյան փողոցները միացնող՝ Կավարտ գետակի ե/բ անցումի վերակառուցում	10 599.26	9 751.20	Համայնքի բյուջե
72	<<Կապանի թիվ 1 հիմնական դպրոց>> ՊՈՒԿ-ի <<Ղ>> մասնաշենքի վերակառուցում՝ ՆՈւՅ-ի կազմակերպում, տարածքի բարեկարգում, խաղահրապարակի կառուցում	20 363.35	20 000.60	<<Կապանի ԼՅԿ>> ՓԲԸ
73	Կապան քաղաքի թիվ 2 երաժշտական և մանկական գեղարվեստի դպրոցների շենքի վերանորոգում	14 759.00	11 096.01	<<Կապանի ԼՅԿ>> ՓԲԸ
74	Բաղաբույրչի հուշահամալիրում նոր հուշաքարերի տեղադրում, շրջակա տարածքի բարեկարգում և վերանորոգում	3 800.00	3 800.00	Համայնքի բյուջե
75		1 832.82	1 500.32	
76	Կապան քաղաքի Ա.Մանուկյան փողոցի համայնքապետարանին հարակից մայթի մի հատվածի /համայնքապետարանի շենքից մինչև մարզադաշտ/ բարեկարգում	2 198.48	2 106.99	<<Կապանի ԼՅԿ>> ՓԲԸ
77	Կապան քաղաքի Ա.Մանուկյան փողոցի գետափնյա մայթի մի հատվածի /Ա. Մանուկյան փողոց թիվ 3 բ/բ և թիվ 5 բ/բ շենքերի դիմաց/ վերանորոգում, ծառատնկում, կանաչապատ տարածքների վերականգնում և բարեկարգում	11 690.78	10 386.74	Պետական բյուջե
78	Կապան քաղաքի Ռ.Մինասյան փողոցի թիվ 4Ա հասցեում գտնվող մանկական կենտրոնի համար նախատեսված շենքի վերանորոգում	32 000.00		<<Կամրջակ>> ՍԲՀԿ
79	Կապան քաղաքի Գործարանային փողոցի թիվ 15 հասցեում առկա գործարանի շենքի և տանիքի վերանորոգում /պլաստիկ թափոններից շինարարական նյութերի ստացման արտադրամասի վերանորոգում/	11 061.20		ԵՄ, Հայաստանի Հանրապետության կառավարություն, Կապանի համայնքապետարան, Ուրբան կայուն զարգացման հիմնադրամ
80	Կապան համայնքի բազմաբնակարան շենքերի վերելակների վերանորոգում	5 910.00	5 878.28	Համայնքի բյուջե
81	Կապան քաղաք Դավիթբեկ թաղամասի թիվ 10 բ/բ և թիվ 12 բ/բ շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգում	998.96	998.71	Համայնքի բյուջե
82	Սյունիքի մարզի Կապան համայնքի Ծավ գյուղի Հանդի Խույթ թիվ 1 հասցեում ԲՀ համակարգի բջջային կայանի կառուցում			
83	Կապան համայնքի Սյունիք գյուղի Գաղթական թաղամասի թիվ 70 հասցեում Կապանի <<Սյունիքի օդանավակայան>>-ի /ուղևորատար համալիր/ կառուցում	413 845.58	413 845.58	«ԶՊՄԿ» բարեգործական հիմնադրամ
84	Համայնքի Կապան քաղաքի Լեռնագործների փողոցի թիվ 16 հասցեում թիվ 1 հիմնական դպրոցի կաթսայատան և ուսումնական մասնաշենքերի ջեռուցման համակարգերի վերակառուցում	20 254.00	20 254.00	«ԶՊՄԿ» ՓԲԸ
85	Տեխնիկական ջրագծի իրականացում /սողովակաշարի կառուցում/			
86	Համայնքի Կապան քաղաքի Բաղաբերդ թաղամասի թիվ 26 հասցեում բնակելի շենքի 4-րդ մասնաշենքի վերակառուցում /29 բնակարանի համար նախատեսված/, չորս հարկանի՝ /28.0x25.0/ մ չափերով			
87	Կապան համայնքի Սյունիք գյուղի Գաղթական թաղամասի թիվ 70 հասցեում Կապանի <<Սյունիքի օդանավակայան>>-ի ակտիվների թռիչքուղու հատվածի վերանորոգում			«ԶՊՄԿ» բարեգործական հիմնադրամ
88	Բնակելի տան կառուցում	4 363.93	4 363.93	«ԶՊՄԿ» բարեգործական հիմնադրամ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ * ՍՅՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

89	ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան քաղաքում բրոնզածույլ արձանի տեղադրում քաղաքի սկզբնամասում, այդ թվում՝ դեկորատիվ և պաշտպանական կառույցների շին.աշխատանքներ մինչև Գետափնյա փողոցի վերջնամասը	38 958.00	38 958.00	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
90	ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան համայնքում ջրի կայանի, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգի արդիականացում	22 315.00	22 315.00	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
91	ՀՀ Սյունիքի մարզի Զաջարան համայնքի բնակիչների սպասարկման գրասենյակի կառուցման աշխատանքներ	13 860.00	13 860.00	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
92	ՀՀ Սյունիքի մարզի Մեղրի քաղաքի Չորավար Անդրանիկի 7 հասցեի շքամուտքի վերանորոգում	27 970.00	27 970.00	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
93	Կապան քաղաքում իրականացված բարեկարգման, ասֆալտապատման և հենապատերի իրականացման աշխատանքներ	16 585.00	16 585.00	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
94	Գորիս քաղաքում բարեկարգման աշխատանքներ	20 000.00	20 000.00	«ՉՊՄԿ» ՓԲԸ
95	Բռնակոթ, Դարբաս, Ույծ, Մուցք բնակավայրերի արոտավայրերի ջրելատեղերի և ճանապարհների կառուցման, բարեկարգում /ՈՉԳ/	18 161.23	18 714.00	ՈՉԳ ՀԿ և Սիսիանի համայնքի համաֆինանսավորմամբ
96	Մսի վաճառքի տաղավարի կառուցում	14 738.18	12 445.26	ՈՉԳ ՀԿ և Սիսիանի համայնքի համաֆինանսավորմամբ
97	ՆՈՒՀ-երի արդիականացում /սուբվենցիա/	62 169.80	40 333.29	ՀՀ պետական և համայնքային բյուջեներով
98	Խաղահրապարակների կառուցում /սուբվենցիա/	52 997.32	45 791.10	ՀՀ պետական և համայնքային բյուջեներով
99	Շաղատի մանկապարտեզի վերանորոգում	18 430.81	18 430.81	ՀՀ պետական և համայնքային բյուջեներով
100	Նար-Դոսի 5 շենք	24 995.94	19 950.00	ՀՀ պետական բյուջե
101	Գայի թաղամասի խաղահրապարակի կառուցում	668.43	668.43	Համայնքի բյուջե
102	Գիշերային լուսավորության վերակառուցում	4 131.00	4 131.00	Համայնքի բյուջե
103	Սիսիան համայնքի բազմաբնակարան շենքերի տանիքների վերանորոգման աշխատանքներ	13 000.00	11 163.05	ՀՀ պետական բյուջե
104	«Սիսիան բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ դիախերձարանի վերանորոգման աշխատանքների	13 000.00	11 572.80	ՀՀ պետական բյուջե
105	Շուռնուխի ջրամատակարարման համակարգի կառուցում	62 749.00	62 749.00	ՀՏՀՀ
106	Տեղ գյուղի համայնքի կենտրոնի վերակառուցում	56 294.80	56 294.80	ՀՏՀՀ
107	Կապանի թիվ 7 դպրոցի կառուցում	336 401.70	336 401.70	ՀՏՀՀ
	Ընդամենը	3 238 526.84	2 568 636.45	